

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ
της 15ης Ιανουαρίου 1986 *

Στην υπόθεση 44/84,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση που υπέβαλαν στο Δικαστήριο, δυνάμει του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ και του άρθρου 150 της Συνθήκης ΕΚΑΕ, οι Commissioners for the special purposes of the Income Tax Acts (στο εξής: « Special Commissioners »), με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του παραπέμποντος δικαστηρίου μεταξύ

Derrick Guy Edmund Hurd

και

Kenneth Jones (Her Majesty's Inspector of Taxes),

η έκδοση προδικαστικής απόφασης ως προς την ερμηνεία ορισμένων διατάξεων του κοινοτικού δικαίου και ιδίως του άρθρου 3 της Πράξης περί των όρων προσχωρήσεως και των προσαρμογών των Συνθηκών που προσαρτήθηκε στη Συνθήκη περί προσχωρήσεως του Βασιλείου της Δανίας, της Ιρλανδίας, του Βασιλείου της Νορβηγίας και του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και Βορείου Ιρλανδίας στην ΕΟΚ και στην ΕΚΑΕ, καθώς και των άρθρων 5 και 7 της Συνθήκης ΕΟΚ, σχετικά με την επιβολή εθνικού φόρου επί των αποδοχών που καταβάλλει το Ευρωπαϊκό Σχολείο του Culham, Ηνωμένο Βασίλειο, στα μέλη του διδακτικού του προσωπικού που έχουν τη βρετανική ιθαγένεια,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

συγκείμενο από τους U. Everling, πρόεδρο τμήματος, προεδρεύοντα, K. Bahlmann και R. Joliet, προέδρους τμήματος, G. Bosco, T. Koormans, O. Due, Y. Galmot, K. Κακούρη και T. F. O'Higgins, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: Sir Gordon Slynn
γραμματέας: P. Heim

* Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική.

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που κατέθεσαν:

- ο D. G. E. Hurd, εκπροσωπούμενος από τον Francis Jacobs, Queen's Counsel,
- η κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου, εκπροσωπούμενη από τον R. Plender, Barrister,
- η κυβέρνηση της Δανίας, εκπροσωπούμενη από τον L. Mikaelson,
- η κυβέρνηση της Ιρλανδίας, εκπροσωπούμενη από τον O'Reilly, Barrister,
- η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τον J. Grünwald,

αφού άκουσε το γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 22ας Μαΐου 1985,

εκδίδει την ακόλουθη

ΑΠΟΦΑΣΗ

Περιστατικά

I — Περιστατικά και έγγραφη διαδικασία

A — Η ίδρυση των Ευρωπαϊκών σχολείων και η νομική βάση του Ευρωπαϊκού Σχολείου στο Culham

1. Μετά την εγκατάσταση των οργάνων της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακα και Χάλυβα στο Λουξεμβούργο, εμφανίστηκε από το 1953 η ανάγκη να δημιουργηθούν οι κατάλληλες σχολικές δομές στη μητρική γλώσσα των τέκνων των υπαλλήλων των οργάνων αυτών. Προς το σκοπό αυτό, οι υπάλληλοι της ΕΚΑΧ ίδρυσαν ένωση της οποίας τη χρηματοδότηση εξασφάλισε η Ανωτάτη Αρχή. Η ένωση ίδρυσε Σχολείο, το οποίο περιελάμβανε νηπιαγωγείο και σχολείο στοιχειώδους εκπαίδευσης που άρχισε να λειτουργεί στις 4 Οκτωβρίου 1953· οι διδάσκοντες στο Σχολείο αυτό ήταν υπάλληλοι της ένωσης και αμείβονταν από αυτή.

Από την άνοιξη του 1954, η λύση αυτή αποδείχτηκε ανεπαρκής. Κατόπιν προσκλήσεως του προέδρου της Ανωτάτης Αρχής, οι αντιπρόσωποι των Υπουργών Παιδείας των έξι κρατών μελών συνήλθαν επομένως στο Λουξεμβούργο, στις 22 Ιουνίου, 27 Ιουλίου και 7 Σεπτεμβρίου 1954 για να εξετάσουν τη δημιουργία Σχολείου δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Κατά τις συνεδριάσεις αυτές, προσανατολίστηκαν προς τη δημιουργία ενός Σχολείου που να διέπεται από διακυβερνητικό καθεστώς και προς το σκοπό αυτό, συγκροτήθηκαν σε « Ανώτερο Συμβούλιο », το οποίο θα ανελάμβανε την προετασία του Σχολείου και τον καθορισμό των αρχών του Οργανισμού του και τις γενικές οδηγίες για τη διοίκησή του. Μεταξύ άλλων, συμφωνήθηκε ότι το διδακτικό προσωπικό θα ετίθετο στη διάθεση του Σχολείου από τα κράτη μέλη, τα οποία θα εξακολουθούσαν να

καταβάλλουν στο διδακτικό αυτό προσωπικό τους αντίστοιχους εθνικούς τους μισθούς και ότι το επίπεδο των μισθών του διδακτικού προσωπικού θα ήταν ενιαίο με την καταβολή ενός συμπληρώματος. Στις 12 Οκτωβρίου 1954, άρχισαν να λειτουργούν οι δύο πρώτες τάξεις του Σχολείου δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

Κατά την επακολουθήσασα περίοδο, οι αντιπρόσωποι των κυβερνήσεων είχαν πολλές συνεδριάσεις, κυρίως για την επεξεργασία του Οργανισμού του Ευρωπαϊκού Σχολείου που έπρεπε να λάβει τη μορφή συνθήκης μεταξύ των έξι ενδιαφερομένων κρατών. Τα αναγκαία προσχέδια καταρτίστηκαν στις αρχές του 1957 και εξετάστηκαν κατά τη συνεδρίαση που έγινε στις 25, 26 και 27 Ιανουαρίου 1957. Κατά την εν λόγω συνεδρίαση του Ανωτέρου Συμβουλίου, ελήφθησαν αποφάσεις ως προς τη θέσπιση του κανονισμού περί των όρων υπηρεσίας του διδακτικού προσωπικού και ως προς τους ενιαίους μισθούς αυτού, περιλαμβανομένου και του ζητήματος του καταβλητέου επί των μισθών αυτών φόρου.

2. Στις 12 Απριλίου 1957, οι κυβερνήσεις των έξι κρατών μελών υπέγραψαν τον Οργανισμό του Ευρωπαϊκού Σχολείου που επικυρώθηκε εν συνεχεία απ' όλα τα κράτη μέλη. Οι αιτιολογικές σκέψεις του Οργανισμού αναφέρονται στην ανάγκη οργάνωσης της διδασκαλίας στη μητρική γλώσσα των ενδιαφερομένων, ανάγκη που οφείλεται στο ότι στην προσωρινή έδρα της ΕΚΑΧ υπάρχουν τέκνα υπαλλήλων καταγόμενων από τα κράτη μέλη. Δυνάμει του άρθρου 6, το Σχολείο είναι έναντι της νομοθεσίας των συμβαλλομένων μερών δημόσιος οργανισμός και έχει νομική προσωπικότητα, αναγκαία για την επίτευξη του σκοπού του· απολαύει οικονομικής αυτοτέλειας και μπορεί να είναι διάδικος. Τα όργανα του Σχολείου είναι το Ανώτερο Συμβούλιο (των εκπροσώπων των κρατών μελών), το Συμβούλιο Επιθεωρητών, το Διοικητικό Συμβούλιο και ο Διευθυντής (άρθρο 7).

Όσον αφορά το Ανώτερο Συμβούλιο, το άρθρο 8 ορίζει ότι το αποτελούν ο ή οι υπουργοί κάθε συμβαλλόμενου κράτους των οποίων οι αρμο-

διότητες περιλαμβάνουν την εθνική εκπαίδευση και (ή) τις πολιτιστικές σχέσεις με την αλλοδαπή. Δυνάμει του άρθρου 27, η ΕΚΑΧ μπορεί να διορίζει ένα πρόσωπο στο Ανώτερο Συμβούλιο βάσει συμφωνίας κατόπιν διαπραγματεύσεων του Ανωτέρου Συμβουλίου και της ΕΚΑΧ. Δυνάμει του άρθρου 9 του Οργανισμού, το Ανώτερο Συμβούλιο έχει την ευθύνη εφαρμογής του Οργανισμού και, προς το σκοπό αυτό, διαθέτει τις αναγκαίες εξουσίες στον παιδαγωγικό τομέα, σε θέματα προϋπολογισμού και στο διοικητικό τομέα. Το άρθρο 28 επιτρέπει στο Ανώτερο Συμβούλιο να διαπραγματευθεί με την κυβέρνηση της χώρας στην οποία βρίσκεται η έδρα του Σχολείου κάθε συμπληρωματική συμφωνία προκειμένου να εξασφαλίσει τις καλύτερες υλικές και ηθικές προϋποθέσεις λειτουργίας του.

Σχετικά με το διοικητικό τομέα, το άρθρο 12 ορίζει ότι το Ανώτερο Συμβούλιο

« 1) ...

- 2) διορίζει το διευθυντή του Σχολείου και καθορίζει την υπηρεσιακή του κατάσταση·
- 3) καθορίζει κατ' έτος, προτάσει του Συμβουλίου Επιθεωρητών, τις ανάγκες σε προσωπικό και ρυθμίζει, σε συνεργασία με τις κυβερνήσεις, κάθε ζήτημα διορισμού ή αποσπάσεως του διδακτικού και βοηθητικού προσωπικού του Σχολείου, καθώς και του εποπτικού προσωπικού, ώστε οι διοριζόμενοι να διατηρούν τα δικαιώματά τους προαγωγής και συντάξεως κατά το εθνικό τους σύστημα και να απολαμβάνουν τα πλεονεκτήματα που παρέχονται στους υπαλλήλους της κατηγορίας τους στο εξωτερικό·
- 4) θεσπίζει ομοφώνως, προτάσει του Συμβουλίου Επιθεωρητών και σύμφωνα με εναρμονισμένους κανόνες, τον εσωτερικό κανονισμό διδακτικού προσωπικού του Σχολείου ».

Ως προς τον προϋπολογισμό, το άρθρο 13 ορίζει ότι το Ανώτερο Συμβούλιο

- « 1) ψηφίζει τον προϋπολογισμό εσόδων και εξόδων του Σχολείου που προετοιμάζει το Διοικητικό Συμβούλιο·
- 2) προβαίνει ομοφώνως στη δίκαιη κατανομή των επιβαρύνσεων μεταξύ των συμβαλλομένων μερών·
- 3) ... ».

Κατά το άρθρο 26, ο προϋπολογισμός εσόδων και εξόδων του Σχολείου χρηματοδοτείται από

- « 1) τις συνεισφορές των συμβαλλομένων μερών βάσει της κατανομής των βαρών στην οποία προβαίνει το Ανώτερο Συμβούλιο·
- 2) τις επιδοτήσεις των κοινοτικών οργάνων με τα οποία το Σχολείο έχει συνάψει συμφωνίες·
- 3) τις δωρεές και κληροδοτήματα που γίνονται δεκτά από το Ανώτερο Συμβούλιο·
- 4) τις σχολικές εισφορές που βαρύνουν τους γονείς των μαθητών κατόπιν αποφάσεως του Ανωτέρου Συμβουλίου. »

Βάσει του Οργανισμού αυτού, το Ανώτερο Συμβούλιο θέσπισε τις δημοσιονομικές διατάξεις, κατά τη συνεδρίασή του της 13ης και 14ης Απριλίου 1962. Από τις δημοσιονομικές αυτές διατάξεις (κεφάλαιο Γ), όπως τροποποιήθηκαν μεταγενέστερα, προκύπτει ότι η συνεισφορά των κρατών μελών ισούται με τους εθνικούς μισθούς του διδακτικού προσωπικού που θέτουν στη διάθεση του Σχολείου και ότι η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων καταβάλλει εισφορά που αποσκοπεί στο συμψηφισμό της διαφοράς μεταξύ του συνόλου του προϋπολογισμού που εγκρίνει το Ανώτερο Συμβούλιο και των λοιπών εισφορών και εσόδων του Σχολείου.

Στην πράξη, το μεγαλύτερο μέρος, ήτοι τα δύο τρίτα περίπου του προϋπολογισμού του Ευρωπαϊκού Σχολείου, καλύπτεται έτσι από τη συνεισφορά της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. Η συνεισφορά αυτή περιλαμβάνεται στον προϋπολογισμό της Κοινότητας στο κεφάλαιο των πιστώσεων λειτουργίας της Επιτροπής το οποίο, στις παρατηρήσεις, αναφέρεται στις αποφάσεις περί του προϋπολογισμού του Ανωτέρου Συμβουλίου και επαναλαμβάνει το περιεχόμενο του προϋπολογισμού των διαφόρων Σχολείων.

Δυνάμει των προαναφερόμενων δημοσιονομικών διατάξεων (κεφάλαιο Δ), οι λογαριασμοί του Ευρωπαϊκού Σχολείου ελέγχονται από το Ελεγκτικό Συνέδριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

3. Μετά την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας και της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας και την εγκατάσταση των οργάνων τους και των υπαλλήλων τους σε διάφορα μέρη, ιδρύθηκαν και άλλα Ευρωπαϊκά Σχολεία στις Βρυξέλλες (I) το 1958, στο Μολ του Βελγίου και στη Βαρέζε της Ιταλίας, το 1960, στην Καρλσρούη της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας το 1962, στο Bergen (Petten) των Κάτω Χωρών το 1963 και στις Βρυξέλλες (II) το 1976. Για να διευκολυνθεί η ίδρυση των νέων αυτών Σχολείων και για να τους δοθεί μια νομική βάση, οι κυβερνήσεις των κρατών μελών υπέγραψαν στις 13 Απριλίου 1962 στο Λουξεμβούργο πρωτόκολλο σχετικό με την ίδρυση Ευρωπαϊκών Σχολείων, το οποίο έγινε με βάση τον Οργανισμό του Ευρωπαϊκού Σχολείου που υπεγράφη στο Λουξεμβούργο στις 12 Απριλίου 1957, επεκτείνοντας στα άλλα Ευρωπαϊκά Σχολεία το καθεστώς του Σχολείου του Λουξεμβούργου. Το πρόσθετο πρωτόκολλο που υπεγράφη στις 15 Δεκεμβρίου 1975 κατέστησε εξάλλου δυνατή τη δημιουργία, το 1977, ενός Ευρωπαϊκού Σχολείου στο Μόναχο για την κοινή εκπαίδευση των τέκνων του προσωπικού του Ευρωπαϊκού Γραφείου Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας.

Το άρθρο 1 του πρωτοκόλλου περί της ιδρύσεως Ευρωπαϊκών Σχολείων ορίζει τα εξής:

« Για την κοινή εκπαίδευση και διδασκαλία των τέκνων του προσωπικού των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, μπορούν να δημιουργηθούν στην επικράτεια των συμβαλλομένων μερών ιδρύματα υπό την επωνυμία "Ευρωπαϊκό Σχολείο".

Στο Ευρωπαϊκό Σχολείο μπορούν να γίνουν δεκτά και άλλα παιδιά, ανεξάρτητα από την ιθαγένειά τους.

Τα ιδρύματα αυτά διέπονται, υπό την επιφύλαξη των επόμενων άρθρων, από τις διατάξεις του Οργανισμού του Ευρωπαϊκού Σχολείου, που υπεγράφη στο Λουξεμβούργο στις 12 Απριλίου 1957 και του κανονισμού περί του ευρωπαϊκού απολυτηρίου (Baccalauréat), που υπεγράφη στο Λουξεμβούργο στις 15 Ιουλίου 1957. »

Κατά το άρθρο 3, οι εξουσίες που παρέχονται από τον Οργανισμό του Ευρωπαϊκού Σχολείου, μεταξύ άλλων, στο Ανώτερο Συμβούλιο επεκτείνονται σε κάθε ιδρυμένο Σχολείο. Κάθε Σχολείο έχει χωριστή νομική προσωπικότητα.

Το άρθρο 7 του πρωτοκόλλου αυτού ορίζει ότι

« στο θέμα του προϋπολογισμού, κατά παρέκκλιση από το άρθρο 13 του Οργανισμού του Ευρωπαϊκού Σχολείου, το Ανώτερο Συμβούλιο εγκρίνει, καθόσον το αφορά, το προσχέδιο προϋπολογισμού και το λογαριασμό διαχείρισης και τους διαβιβάζει στις αρμόδιες αρχές των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ».

4. Το Σεπτέμβριο του 1972, ενόψει της προσχωρήσεως του Ηνωμένου Βασιλείου στις Ευρωπαϊκές Κοινότητες, το Ηνωμένο Βασίλειο, σύμφωνα με το άρθρο 3, παράγραφος 1, της Πράξεως περί των όρων προσχωρήσεως και των προσαρμογών των Συνθηκών, προσχώρησε στον Οργανισμό του Ευρωπαϊκού Σχολείου, καθώς και στο παράρτημα περί του ευρωπαϊκού απολυτηρίου και στο πρωτόκολλο περί της δημιουργίας των Ευρωπαϊκών Σχολείων, που θεωρούνται συμφωνίες συναφείς από τα αρχικά κράτη μέλη αφορώσες τη λειτουργία των Κοινοτήτων ή συνδεδεμένες με τη δραστηριότητά τους, κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 1. Τον Οκτώβριο του 1972, βάσει του άρθρου 2, παράγραφος 2, του

European Communities Act 1972, εκδόθηκε ένα « Order in Council », με το οποίο αναγνωρίστηκε σε κάθε Ευρωπαϊκό Σχολείο ικανότητα δικαίου νομικού προσώπου.

Το 1978, ιδρύθηκε στο Culham, Oxfordshire του Ηνωμένου Βασιλείου, Ευρωπαϊκό Σχολείο προοριζόμενο για τα τέκνα των μελών του προσωπικού που υπηρετούν στην κοινή επιχείρηση Joint European Torus (JET), η οποία ιδρύθηκε στο πλαίσιο της Συνθήκης ΕΚΑΧ.

Β — Ο κανονισμός περί των όρων υπηρεσίας του διδακτικού προσωπικού των Ευρωπαϊκών Σχολείων και η κατάσταση από πλευράς εθνικής φορολογίας του μισθού του διδακτικού προσωπικού στα άλλα κράτη μέλη εκτός του Ηνωμένου Βασιλείου

1. Ο πρώτος κανονισμός περί των όρων υπηρεσίας του διδακτικού προσωπικού το οποίο αποσπάστηκε στο Ευρωπαϊκό Σχολείο ή τέθηκε στη διάθεσή του θεσπίστηκε από το Ανώτερο Συμβούλιο κατά τη συνεδρίασή του της 25ης, 26ης και 27ης Ιανουαρίου 1957. Βασίζεται στην αρχή ότι, κατά την απόσπασή του ή κατά το χρόνο που τίθεται στη διάθεση του Σχολείου, το διδακτικό προσωπικό υπόκειται στην ιεραρχική εξουσία του διευθυντή του Σχολείου και στον έλεγχο του Συμβουλίου Επιθεωρητών και ότι διατηρεί με τη διοίκηση στην οποία υπάγεται τους διοικητικούς δεσμούς όπως αυτοί καθορίζονται από το εθνικό του καθεστώς και ειδικότερα τις εγγυήσεις και υποχρεώσεις που το καθεστώς αυτό συνεπάγεται.

Με τα άρθρα 3 μέχρι 5 του κανονισμού περί των όρων υπηρεσίας του διδακτικού προσωπικού οι μισθοί καθορίστηκαν ομοιόμορφα για κάθε κατηγορία διδασκόντων, ανεξάρτητα από τη χώρα καταγωγής τους. Τα άρθρα 6 και 8 καθόρισαν τα οικογενειακά επιδόματα και τα επιδόματα κατοικίας και το άρθρο 9 τιμαριθμική αναπροσαρμογή βάσει του δείκτη κόστους ζωής στο Λουξεμβούργο. Τα άρθρα 11 και 12 πρόβλεψαν αποζημιώσεις προ της εγκαταστάσεως και επανεγκαταστάσεως, καθώς και απόδοση των εξόδων ταξιδιού και μετακομίσεως.

Το άρθρο 10, υπό τον τίτλο « αντιστάθμισμα που βαρύνει το Σχολείο », όρισε ότι,

« προκειμένου να εναρμονιστούν οι όροι εργασίας, οι γενόμενες στην πηγή από τις εθνικές αρχές κρατήσεις, εκτός από τις φορολογικές, επιστρέφονται στα μέλη του διδακτικού προσωπικού ».

Κατά το άρθρο 16, με τίτλο « εθνικές απολαβές »,

« το ποσό που οφείλει το Σχολείο στα μέλη του διδακτικού προσωπικού συνίσταται στη διαφορά μεταξύ των αποδοχών που καταβάλλονται σε κάθε διδάσκοντα από τις εθνικές αρχές και των μισθών, αποζημιώσεων και επιδομάτων που προβλέπει ο παρών κανονισμός και υπολογίζονται σύμφωνα με τις λεπτομέρειες που ορίζει ο ίδιος κανονισμός ».

Από τα πρακτικά της συνεδρίασης του Ανωτέρου Συμβουλίου της 25ης, 26ης και 27ης Ιανουαρίου 1957 προκύπτει ότι, κατά την εξέταση και τη συζήτηση του κανονισμού περί των όρων υπηρεσίας του διδακτικού προσωπικού, φάνηκε ότι η λύση που συνίστατο στην πλήρη εναρμόνιση των μισθολογικών όρων με την εξάλειψη των διαφορών που προέκυπταν από τη διαφορά των φορολογικών συστημάτων, είτε με απαλλαγή των εθνικών μισθών που κατέβαλαν τα κράτη μέλη από τον εθνικό φόρο εισοδήματος, είτε με απόδοση των καταβαλλόμενων εθνικών φόρων, θα συναντούσε δυσκολίες. Επομένως, προτάθηκε όπως οι καθηγητές καταβάλλουν φόρο επί των εθνικών τους μισθών βάσει των εθνικών τους συστημάτων και όπως τα συμπληρώματα ή οι μισθοί για την εναρμόνιση ή οι ίδιες αποζημιώσεις του Ευρωπαϊκού Σχολείου απαλλάσσονται από κάθε φόρο. Τα πρακτικά της συνεδρίασης περιλαμβάνουν επίσης ότι

« ως εκ τούτου, το Ανώτερο Συμβούλιο αποφάσισε ότι τα μέλη του διδακτικού προσωπικού καταβάλλουν φόρο επί του μισθού ή του τμήματος του μισθού που αντιστοιχεί στον εθνικό τους μισθό. Εξάλλου, τα συμπληρώματα που προκύπτουν από την εφαρμογή των άρθρων 3, 4, 5 και 9 του κανονισμού και τα επιδόματα που καταβάλλονται βάσει των άρθρων 6, 8, 9, 11 και 12 του κανονισμού απαλλάσσονται από κάθε φόρο. Εν πάση περιπτώσει, το διδακτικό προσωπικό δεν υπόκειται σε διπλή φορολογία επί των μισθών του ».

Η απόφαση αυτή περιλαμβάνεται στη συλλογή των αποφάσεων του Ανωτέρου Συμβουλίου

που επανεκδίδεται και ενημερώνεται κανονικά.

2. Ο πρώτος κανονισμός περί των όρων υπηρεσίας διδακτικού προσωπικού τροποποιήθηκε και αργότερα αντικαταστάθηκε από τον κανονισμό διδακτικού προσωπικού και το καθεστώς που εφαρμόζεται στο έκτακτο διδακτικό προσωπικό, που θέσπισε το Ανώτερο Συμβούλιο κατά τη συνεδρίαση της 4ης και 5ης Δεκεμβρίου 1967. Κατά το κείμενο που έχει εφαρμογή εν προκειμένω, αφού ληφθούν υπόψη οι τροποποιήσεις που έγιναν πριν από τα έτη 1978/79 και 1979/80, ο νέος αυτός κανονισμός διδακτικού προσωπικού περιλαμβάνει κυρίως, στο κεφάλαιο II, λεπτομερείς διατάξεις περί των μισθών και αποζημιώσεων. Οι διατάξεις αυτές διατυπώθηκαν σύμφωνα με το πρότυπο του κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως των μονίμων και μη μονίμων υπαλλήλων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. Δυνάμει του άρθρου 23, οι αποδοχές των μελών του διδακτικού προσωπικού αναπροσαρμόζονται « βάσει των αποφάσεων που λαμβάνονται ως προς τη μεταβολή των διορθωτικών συντελεστών, για την εφαρμογή στα διάφορα μέρη υπηρεσίας του κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως των υπαλλήλων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ». Κατά το άρθρο 48, παράγραφος 1, ορισμένα άρθρα του κανονισμού διδακτικού προσωπικού, τα οποία επαναλαμβάνουν τις διατάξεις του κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως των υπαλλήλων των Κοινοτήτων, θα προσαρμόζονται αυτόματα σε περίπτωση τροποποιήσεως του τελευταίου αυτού κανονισμού και, σε περίπτωση αμφισβητήσεως ως προς την ερμηνεία των άρθρων αυτών, θα λαμβάνεται ως βάση η ερμηνεία που δίδουν οι Ευρωπαϊκές Κοινότητες.

Το άρθρο 24, με τίτλο « αντιστάθμισμα που βαρύνει το Σχολείο », μετά τη διάταξη που αντιστοιχεί στο άρθρο 10 του πρώτου κανονισμού και αφορά την απόδοση των κρατήσεων που γίνονται στην πηγή, εκτός από τις φορολογικές, περιλαμβάνει την παράγραφο 2 που έχει ως εξής:

« Σε περίπτωση που το ποσό του επιβαλλόμενου φόρου επί των μισθών είναι υψηλότερο από το ποσό με το οποίο επιβαρύνεται ο ευρωπαϊκός μισθός κατ' εφαρμογή των κανονισμών που προβλέπονται για τους υπαλλήλους της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, περί

καθορισμού των όρων και της διαδικασίας επιβολής του φόρου υπέρ των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, παρέχεται επίδομα διαφοράς αποδοχών ίσο με τη διαφορά μεταξύ των δύο ποσών, για τα οποία γίνεται λόγος παραπάνω.»

Το άρθρο 30, με τίτλο «εθνικές αποδοχές», ορίζει μεταξύ άλλων ότι

«το ποσό που οφείλει το Σχολείο στα μέλη του διδακτικού προσωπικού συνίσταται στη διαφορά μεταξύ, αφενός, των μισθών, αποζημιώσεων και επιδομάτων που προβλέπονται για κάθε διδάσκοντα από τον παρόντα κανονισμό και που υπολογίζονται κατά τις διατάξεις του ίδιου κανονισμού και, αφετέρου, του αντισταθμίματος του συνόλου των αποδοχών που καταβάλλουν οι εθνικές διοικήσεις, υπολογιζόμενου στο νόμισμα της χώρας όπου ο διδάσκων ασκεί καθήκοντα, βάσει (της) τιμής... που διαπιστώνεται ανά εξάμηνο από τον εκπρόσωπο του Ανωτέρου Συμβουλίου».

Ο κανόνας του άρθρου 24, παράγραφος 2, εισήχθη στον κανονισμό διδακτικού προσωπικού το 1966 διότι, λόγω των διαφορών μεταξύ των εθνικών φόρων στα διάφορα κράτη μέλη, η ομοιογένεια των καθαρών εισοδημάτων των μελών του διδακτικού προσωπικού είχε διαταραχθεί σοβαρά. Επομένως, το Ανώτερο Συμβούλιο, για να εξασφαλίσει ίσο μισθό, αποφάσισε να αντισταθμίσει τις διαφορές αυτές με ένα επίδομα διαφοράς αποδοχών που να καλύπτει κάθε εθνική φορολογία υπερβαίνουσα τον κοινοτικό φόρο που καταβάλλεται επί του αντιστοίχου μηνιαίου εισοδήματος ενός υπαλλήλου της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας. Οι δαπάνες που προέκυπταν από την απόφαση αυτή θα χρηματοδοτούνταν σύμφωνα με τους υφιστάμενους κανόνες τους σχετικούς με τη χρηματοδότηση των δαπανών των Ευρωπαϊκών Σχολείων.

3. Όσον αφορά την επιβολή εθνικών φόρων επί των μισθών του διδακτικού προσωπικού, στη συμφωνία που συνήφθη μεταξύ της κυβέρνησης του Μεγάλου Δουκάτου του Λουξεμβούργου και του Ανωτέρου Συμβουλίου, στις 13 Οκτωβρίου 1971, σύμφωνα με το άρθρο 28 του Οργανισμού του Ευρωπαϊκού Σχολείου της 12ης Απριλίου 1957, περιλαμβάνεται, μεταξύ άλλων, διάταξη (άρθρο 9), δυνάμει της οποίας

«οι διευθυντές, τα μέλη του διδακτικού προσωπικού, καθώς και το διοικητικό προσωπικό, όταν αποσπώνται στο Σχολείο, απαλλάσσονται από κάθε φόρο επί των μισθών, απολαβών και αποζημιώσεων που καταβάλλει το Σχολείο ως συμπλήρωμα των απολαβών που καταβάλλει η διοίκηση της χώρας καταγωγής, εφόσον οι τελευταίες υπόκεινται στο φόρο της εν λόγω χώρας καταγωγής».

Το άρθρο 9 της Σύμβασης που συνήφθη μεταξύ της κυβέρνησης του Βασιλείου του Βελγίου και του Ανωτέρου Συμβουλίου, στις 12 Οκτωβρίου 1962, έχει την ίδια σχεδόν διατύπωση.

Η Σύμβαση μεταξύ της ιταλικής κυβέρνησεως και του Ανωτέρου Συμβουλίου που συνήφθη στις 5 Σεπτεμβρίου 1963 ορίζει στο άρθρο 7, όπως τροποποιήθηκε με το πρωτόκολλο της 14ης Μαΐου 1971 και με ανταλλαγή επιστολών της 16ης Νοεμβρίου 1976, ότι

«ο διευθυντής, τα μέλη του διδακτικού προσωπικού, καθώς και το διοικητικό προσωπικό που δεν έχουν ιταλική ιθαγένεια και δεν είχαν τη συνήθη διαμονή τους στην Ιταλία πριν από την ίδρυση του Σχολείου απολαύουν των ακολούθων προνομίων και ασυλιών:

...

γ) απαλλαγή από το φόρο εισοδήματος φυσικών προσώπων που οφείλεται λόγω μισθών, απολαβών και αποζημιώσεων που τους καταβάλλει το Σχολείο ως αποδοχές. Πάντως, η ιταλική κυβέρνηση επιφυλάσσει το δικαίωμα να λάβει υπόψη τις αποδοχές αυτές για τον καθορισμό του συντελεστή που πρέπει να εφαρμόζεται στα εισοδήματα τα οποία προέρχονται από άλλες πηγές».

Πριν δοθεί η συγκατάθεση του Ανωτέρου Συμβουλίου στη διατύπωση του προαναφερμένου άρθρου 7, κατά τη συνεδρίαση του 1ης και 2ας Δεκεμβρίου 1970, οι αντιπροσωπευτές των κρατών μελών εκτός της Ιταλίας στο Ανώτερο Συμβούλιο διαπίστωσαν ότι η διατύπωση αυτή ήταν αντίθετη προς την απόφαση του Ανωτέρου Συμβουλίου, προς την υφιστάμενη πρακτική στην Ιταλία και προς την πρακτική των άλλων ενδιαφερομένων κρατών μελών,

διότι η απαλλαγή δεν προβλεπόταν για τους ιταλούς υπηκόους. Εντούτοις, επειδή ο αντιπρόσωπος της ιταλικής κυβερνήσεως διαβεβαίωσε πάντως ότι, στην πράξη, δεν υπήρχαν προβλήματα, εφόσον τα ευρωπαϊκά συμπληρώματα δεν είχαν ποτέ φορολογηθεί, το Ανώτερο Συμβούλιο συναίνεσε στο προαναφερόμενο πρόσθετο πρωτόκολλο, εκτιμώντας ότι αυτό θα επέτρεπε να ρυθμιστεί το πρόβλημα της φορολογίας των Ιταλών, μελών του διδακτικού προσωπικού του Σχολείου, κατά τον ίδιο τρόπο όπως και στις άλλες χώρες όπου υπήρχε Ευρωπαϊκό Σχολείο, επιφυλάσσοντας πάντως το δικαίωμα να επανέλθει στο ζήτημα αυτό σε περίπτωση μεταβολής της σημερινής πραγματικής καταστάσεως.

Η Σύμβαση μεταξύ της κυβέρνησης του Βασιλείου των Κάτω Χωρών και του Ανωτέρου Συμβουλίου, που συνήφθη στις 29 Απριλίου 1979, δεν περιλαμβάνει διάταξη σχετική με την απαλλαγή από το φόρο εισοδήματος. Σε απάντηση ερωτήσεως του Δικαστηρίου, η ολλανδική κυβέρνηση εξήγησε ότι, καίτοι για λόγους αρχής, οι Κάτω Χώρες δεν απαλλάσσουν από το φόρο το διδακτικό προσωπικό ολλανδικής ιθαγένειας του Ευρωπαϊκού Σχολείου στο Bergen δυνάμει του κανονισμού διδακτικού προσωπικού, ο φόρος που επιβάλλεται επί των αποδοχών αυτών δεν βαρύνει τους ενδιαφερομένους, αλλά το ολλανδικό Υπουργείο Παιδείας. Πράγματι, στις ανταλλαγείσες επιστολές τις σχετικές με την προαναφερόμενη σύμβαση αναφέρεται ότι επήλθε ομοφωνία, μεταξύ άλλων, στο ακόλουθο σημείο:

« Καίτοι η ολλανδική κυβέρνηση δεν επιθυμεί, για λόγους αρχής, να χορηγήσει στο διευθυντή, στα μέλη του διδακτικού προσωπικού και στα αποσπασμένα μέλη του διοικητικού προσωπικού του Σχολείου απαλλαγή από το φόρο επί των απολαβών που καταβάλλονται στο προσωπικό του Σχολείου από το δικό του προϋπολογισμό, δηλώνει πάντως ότι είναι διατεθειμένη να διορίσει επίσημη αρχή επιφορτισμένη, ενδεχομένως μέσω του Σχολείου, να προβαίνει στην τακτοποίηση του φόρου αυτού με τους ενδιαφερομένους ή προς όφελός τους. Η διαδικασία αυτή εφαρμόζεται ως εξής: το προς τακτοποίηση ποσό για κάθε ειδική περίπτωση υπολογίζεται με αφαίρεση ποσού ίσου

με το φόρο στον οποίο υπόκειται ο ενδιαφερόμενος δυνάμει του ολλανδικού νόμου από το ποσό του φόρου που θα οφειλόταν αν δεν ελαμβάνοντο υπόψη οι μισθοί, απολαβές και αποζημιώσεις που παρέχει στον ενδιαφερόμενο το Σχολείο από το δικό του προϋπολογισμό. »

Στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, εκδόθηκε στις 9 Ιουλίου 1970 ομοσπονδιακό κανονιστικό διάταγμα με το οποίο παρέχονται ορισμένα προνόμια και ασυλίες στο προσωπικό του Ευρωπαϊκού Σχολείου της Καρλσρούης κατά το οποίο

« Τα δύο συμπληρώματα που το Ανώτερο Συμβούλιο καταβάλλει στο διευθυντή και στα μέλη του διδακτικού προσωπικού στην Καρλσρούη δυνάμει των διατάξεων του κανονισμού διδακτικού προσωπικού των Ευρωπαϊκών Σχολείων απαλλάσσονται από το σχετικό μέρος του φόρου εισοδήματος. »

Γ — *Η διαφορά στην κύρια δίκη και τα προδικαστικά ερωτήματα*

1. Για το Ευρωπαϊκό Σχολείο του Culham δεν συνήφθη καμιά συμφωνία μεταξύ της κυβέρνησης του Ηνωμένου Βασιλείου και του Ανωτέρου Συμβουλίου περί απαλλαγής από το φόρο εισοδήματος επί των απολαβών και αποζημιώσεων που καταβάλλει το Ευρωπαϊκό Σχολείο του Culham στο διευθυντή του και στα μέλη του διδακτικού προσωπικού. Καμιά νομοθετική ή κανονιστική διάταξη βρετανικού δικαίου δεν αναφέρεται ρητά στο ζήτημα αυτό.

Η πρακτική που ακολούθησαν οι βρετανικές οικονομικές αρχές συνίσταται στη μη επιβολή φόρων επί των ποσών που καταβάλλει το Ευρωπαϊκό Σχολείο του Culham στο διδακτικό του προσωπικό που έχει την ιθαγένεια άλλων κρατών μελών. Πάντως, δεν αναγνωρίζει την απαλλαγή αυτή για τους βρετανούς διδάσκοντες στο Ευρωπαϊκό Σχολείο του Culham.

Όσον αφορά την απαλλαγή από το φόρο που χορηγείται στο διδακτικό προσωπικό των άλλων κρατών μελών, αμφισβητείται πάντως

αν υπάρχει επαρκής νομική βάση για την εν λόγω απαλλαγή μόνο στις διατάξεις του εθνικού δικαίου και ποια διάταξη μπορεί ενδεχομένως να προβληθεί σχετικά. Η βρετανική διοίκηση οικονομικών αναφέρθηκε σχετικά, πρώτον, στις διάφορες συμβάσεις περί διπλής φορολογίας, οι οποίες περιλαμβάνουν διατάξεις περί απαλλαγής από το βρετανικό φόρο είτε των αποδοχών που καταβάλλει άλλο κράτος μέλος ή από ταμεία που δημιουργήθηκαν από αυτό για τις παρεχόμενες υπηρεσίες στο άλλο αυτό κράτος κατά την άσκηση δημοσίων καθηκόντων είτε των αποδοχών των καθηγητών και διδασκόντων άλλου κράτους σε βρετανικό σχολείο για περίοδο που δεν υπερβαίνει τα δύο έτη. Εν συνέχεια, παρέπεμψε, όσον αφορά τους διδάσκοντες εκτός από τους Ιρλανδούς, στο άρθρο 373 του Income and Corporation Taxes Act 1970, περί των προξένων και επισήμων εκπροσώπων άλλων κρατών στο Ηνωμένο Βασίλειο. Πάντως, η εφαρμογή των διατάξεων αυτών αμφισβητήθηκε λόγω του ότι διδάσκοντες άλλων κρατών μελών εργάζονται γενικά στο Ευρωπαϊκό Σχολείο του Culham για περίοδο μεγαλύτερη των δύο ετών, παρέχουν τις υπηρεσίες τους όχι ασκώντας δημόσια καθήκοντα σε άλλο κράτος, αλλά στο Ευρωπαϊκό Σχολείο, το οποίο δεν είναι διοικητικό τμήμα ή αρχή άλλου κράτους και τους καταβάλλει τα εν λόγω ποσά από το δικό του προϋπολογισμό, και ότι δεν είναι πρόξενοι ή προξενικοί υπάλληλοι ή υπάλληλοι επίσημης υπηρεσίας ή γραφείου ξένου κράτους, αλλά μέλη του προσωπικού του Ευρωπαϊκού Σχολείου υπό την εξουσία του οποίου τοποθετήθηκαν και του οποίου εκτελούν το έργο.

Η θέση των βρετανικών αρχών να επιβάλλουν φόρο εισοδήματος επί του ευρωπαϊκού συμπληρώματος των βρετανών διδασκόντων στο Σχολείο του Culham συζητήθηκε από το Ανώτερο Συμβούλιο μεταξύ Μαΐου και Δεκεμβρίου 1979.

Με την ευκαιρία αυτή, οι εκπρόσωποι των κυβερνήσεων όλων των κρατών μελών εκτός

του Ηνωμένου Βασιλείου καθώς και της Επιτροπής διατύπωσαν την άποψη ότι η απόφαση του Ανωτέρου Συμβουλίου του Ιανουαρίου 1957, εφαρμοζόμενη από όλα τα άλλα κράτη μέλη, επιβάλλεται στη βρετανική κυβέρνηση η οποία επομένως, όπως τα άλλα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη, υποχρεούται να λάβει τα αναγκαία μέτρα για να την εφαρμόσει. Δήλωσαν ότι τροποποίηση είτε της απόφασης αυτής είτε του άρθρου 24, παράγραφος 2, του κανονισμού διδακτικού προσωπικού, εξασφαλίζουσα την ίση μεταχείριση των διδασκόντων ανεξάρτητα από την ιθαγένειά τους, δεν ήταν επιθυμητή και θεώρησαν ότι η βρετανική κυβέρνηση έπρεπε να εξεύρει λύση για να επανορθώσει τις συνέπειες επί του προϋπολογισμού που συνεπάγεται η θέση της για το Σχολείο του Culham.

Η βρετανική κυβέρνηση θεώρησε ότι δεν δεσμευόταν από την απόφαση του Ανωτέρου Συμβουλίου του Ιανουαρίου 1957 και αρνήθηκε να λάβει νομοθετικά μέτρα για να χορηγήσει στο βρετανικό διδακτικό προσωπικό του Ευρωπαϊκού Σχολείου του Culham, το οποίο αμείβεται ήδη πολύ καλά σε σχέση με το υπόλοιπο βρετανικό διδακτικό προσωπικό, την απαλλαγή φόρου. Εξάλλου, δεν φαίνεται να είναι αναγκαία η έγκριση του Βρετανικού Κοινοβουλίου για ένα τέτοιο μέτρο. Επίσης απέρριψε τη δυνατότητα να επιβαρυνθεί το Υπουργείο Παιδείας και Επιστημών με το επίδομα διαφοράς αποδοχών που προβλέπει το άρθρο 24, παράγραφος 2, του κανονισμού διδακτικού προσωπικού. Ως βρετανοί πολίτες που διαμένουν στο Ηνωμένο Βασίλειο, οι Βρετανοί, μέλη του διδακτικού προσωπικού του Ευρωπαϊκού Σχολείου του Culham, δεν μπορούν να τύχουν διαφορετικής μεταχείρισης από όλους τους βρετανούς καθηγητές που υπηρετούν σε οποιοδήποτε άλλο σχολείο στο Ηνωμένο Βασίλειο. Αν το Ανώτερο Συμβούλιο ήθελε να αποφύγει πρόσθετα βάρη που μπορούν να προκύψουν για τον προϋπολογισμό του Σχολείου του Culham από την εφαρμογή του άρθρου 24, παράγραφος 2, του κανονισμού διδακτικού προσωπικού, η βρετανική

κυβέρνηση θα ήταν διατεθειμένη να αποκλείσει την εφαρμογή του εν λόγω άρθρου στο πλαίσιο συμφωνίας που πρέπει να συναφθεί, σύμφωνα με το άρθρο 28 του Οργανισμού του Ευρωπαϊκού Σχολείου, μεταξύ του Ανωτέρου Συμβουλίου και της βρετανικής κυβέρνησης.

2. Ο Derrick Hurd είναι βρετανός υπήκοος και κατοικεί στο Ηνωμένο Βασίλειο. Είναι διευθυντής του Ευρωπαϊκού Σχολείου του Culham. Υπό την ιδιότητα αυτή, δικαιούται να λαμβάνει, δυνάμει των προαναφερομένων διατάξεων,

— μισθό από το βρετανικό Υπουργείο Παιδείας και Επιστημών που υπολογίζεται βάσει του μισθολογίου του διδακτικού προσωπικού της στοιχειώδους και μέσης εκπαίδευσης στην Αγγλία και στην Ουαλλία (στο εξής: « ο εθνικός μισθός »)·

— συμπληρωματικό μισθό του Ευρωπαϊκού Σχολείου που έχει ως σκοπό να εξισώνει τον (εθνικό μισθό του με το επίπεδο που καθόρισε ο κανονισμός διδακτικού προσωπικού του Ευρωπαϊκού Σχολείου (στο εξής: « το ευρωπαϊκό συμπλήρωμα »)·

— ορισμένες αποζημιώσεις που καταβάλλει το Ευρωπαϊκό Σχολείο δυνάμει του κανονισμού διδακτικού προσωπικού.

Σύμφωνα με την προαναφερόμενη πρακτική, ο έφορος έκρινε ότι όχι μόνο ο εθνικός μισθός του Hurd, αλλά και το ευρωπαϊκό συμπλήρωμα και οι αποζημιώσεις που καταβάλλει το Ευρωπαϊκό Σχολείο είναι φορολογητέα εισοδήματα δυνάμει της βρετανικής νομοθεσίας περί φόρου εισοδήματος. Επομένως, επί της βάσεως αυτής εξέδωσε πράξεις επιβολής φόρου για τα οικονομικά έτη 1978/79 και 1979/80.

3. Κατά των πράξεων αυτών επιβολής φόρου, ο Hurd άσκησε προσφυγή ενώπιον των Special Commissioners, πρωτοβάθμιο δικαστήριο επί θεμάτων φόρου εισοδήματος. Προς στήριξη της προσφυγής του, ο Hurd προέβαλε κυρίως ότι το ευρωπαϊκό συμπλήρωμα που

καταβάλλει το Ευρωπαϊκό Σχολείο απαλλάσσεται, δυνάμει του κοινοτικού δικαίου, από τον εθνικό φόρο εισοδήματος· το ζήτημα των αποζημιώσεων που καταβάλλει το Ευρωπαϊκό Σχολείο δεν συζητήθηκε σε πρώτη φάση, με κοινή συμφωνία των διαδίκων. Ο Hurd υποστήριξε κυρίως ότι:

— το άρθρο 5 της Συνθήκης ΕΟΚ επιβάλλει στην κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου να τηρεί την απόφαση που έλαβε το Ανώτερο Συμβούλιο στις 25, 26 και 27 Ιανουαρίου 1957 περί της απαλλαγής από το φόρο του ευρωπαϊκού συμπληρώματος του διδακτικού προσωπικού·

— η μη εφαρμογή της απόφασης αυτής συνιστά δυσμενή διάκριση υπό την έννοια του άρθρου 7 της Συνθήκης ΕΟΚ·

— δυνάμει του άρθρου 3 της Πράξεως περί των όρων προσχώρησης, η κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου υποχρεούται να τηρεί την απόφαση αυτή διότι

— αφενός, ο Οργανισμός του Ευρωπαϊκού Σχολείου συνιστά συμφωνία υπό την έννοια της δεύτερης περιόδου της πρώτης παραγράφου του εν λόγω άρθρου και η απόφαση του Ανωτέρου Συμβουλίου αποτελεί κοινή συμφωνία των συμβαλλομένων μερών στον Οργανισμό του Ευρωπαϊκού Σχολείου και, επομένως, η προσχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου στον Οργανισμό αυτό συνεπάγεται την αποδοχή της απόφασης του Ανωτέρου Συμβουλίου,

— και, αφετέρου, εφόσον τα αρχικά κράτη μέλη, στο έδαφος των οποίων είχαν ιδρυθεί Ευρωπαϊκά Σχολεία, τηρούσαν την απόφαση του Ανωτέρου Συμβουλίου, το Ηνωμένο Βασίλειο βρέθηκε στην ίδια θέση με αυτά δυνάμει της παραγράφου 3 του εν λόγω άρθρου.

Ο έφορος αμφισβήτησε την επιχειρηματολογία αυτή. Εξάλλου, προέβαλε ότι κάθε υποχρέωση που υπέχει το Ηνωμένο Βασίλειο δυνάμει της

απόφασης του Ανωτέρου Συμβουλίου δεν παρέχει δικαιώματα στους πολίτες. Τέλος, υποστήριξε ότι το Δικαστήριο δεν είναι αρμόδιο να ερμηνεύσει περιστατικά ξένα προς το άρθρο 3 της Πράξης περί όρων προσχωρήσεως, εφόσον η εφαρμογή του άρθρου αυτού εμπίπτει στην αποκλειστική αρμοδιότητα των εθνικών δικαστηρίων.

4. Ενώπιον της αμφισβήτησης αυτής, οι Special Commissioners αποφάσισαν, στις 14 Φεβρουαρίου 1984, να υποβάλουν στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

« 1 α) Αν, ερμηνεύοντας τις διατάξεις του άρθρου 3 της Πράξης που επισυνάφθηκε στη Συνθήκη Προσχωρήσεως στην Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα, της 22ας Ιανουαρίου 1972, το Δικαστήριο είναι αρμόδιο να αποφανθεί προδικαστικώς επί του ερωτήματος κατά πόσο ένα συγκεκριμένο ζήτημα εμπίπτει στην έννοια της φράσης " όλες τις άλλες συμφωνίες που συνήψαν τα αρχικά κράτη μέλη, οι οποίες αφορούν τη λειτουργία των Κοινοτήτων ή συνδέονται με τη δραστηριότητά τους " (παράγραφος 1 του άρθρου 3) και της φράσης " τις δηλώσεις, τα ψηφίσματα ή τις άλλες θέσεις... που αφορούν τις Ευρωπαϊκές Κοινότητες και ελήφθησαν με κοινή συμφωνία από τα κράτη μέλη " (παράγραφος 3 του άρθρου 3).

β) Σε περίπτωση καταφατικής απάντησης, αν το Ηνωμένο Βασίλειο, δυνάμει του εν λόγω άρθρου 3, υπέχει την κοινοτικού δικαίου υποχρέωση να εφαρμόζει στο εθνικό του δίκαιο συγκεκριμένη απόφαση, η οποία ελήφθη σε συνεδρίαση τον Ιανουάριο 1957, ότι το διδακτικό προσωπικό του Ευρωπαϊκού Σχολείου θα απαλλάσσεται από κάθε φόρο επί των μισθών και επιδομάτων του (εκτός από το τμήμα των μισθών του που αντιστοιχεί στους εθνικούς μισθούς), ενόψει των περιστάσεων υπό τις οποίες ελήφθη η απόφαση αυτή, των επακολουθησάντων, των επισήμων

κειμένων που διέπουν τα Ευρωπαϊκά Σχολεία και τα διοικητικά τους όργανα και των απαντήσεων των έξι αρχικών κρατών μελών στην εν λόγω απόφαση πριν από την ημερομηνία κατά την οποία τέθηκε σε ισχύ η προαναφερόμενη Συνθήκη Προσχωρήσεως (1η Ιανουαρίου 1973).

2) Επικουρικώς, αν το Ηνωμένο Βασίλειο υπέχει, δυνάμει του άρθρου 5 ή του άρθρου 7 της Συνθήκης ΕΟΚ (και της προαναφερόμενης Συνθήκης Προσχωρήσεως) ή άλλης διατάξεως κοινοτικού δικαίου (εκτός του άρθρου 3 της Πράξης που επισυνάφθηκε στη Συνθήκη Προσχωρήσεως), την υποχρέωση που απορρέει από το κοινοτικό δίκαιο να εφαρμόσει στο εθνικό του δίκαιο την εν λόγω απόφαση.

3) Σε περίπτωση που το Ηνωμένο Βασίλειο υπέχει παρόμοια υποχρέωση, όπως αναφέρεται ανωτέρω στο ερώτημα 1β) ή στο ερώτημα 2, αν (ελλείψει εφαρμογής της εν λόγω απόφασης στο εθνικό δίκαιο του Ηνωμένου Βασιλείου) ένα μέρος του διδακτικού προσωπικού του Ευρωπαϊκού Σχολείου στο Ηνωμένο Βασίλειο δικαιούται βάσει του κοινοτικού δικαίου να επικαλεστεί την εν λόγω απόφαση ενώπιον των δικαστηρίων του Ηνωμένου Βασιλείου. »

Στην αιτιολογία της απόφασης αυτής περί παραπομπής, οι Special Commissioners εξέθεσαν, σχετικά με το άρθρο 5 της Συνθήκης ΕΟΚ, ότι, καίτοι είναι δυνατό να γίνει δεκτό ότι το Ευρωπαϊκό Σχολείο συμβάλλει στη διευκόλυνση της λειτουργίας των κοινοτικών οργάνων, θα πρέπει επιπλέον η επιβολή φόρου επί του ευρωπαϊκού συμπληρώματος των βρετανών καθηγητών να βλάπτει το Σχολείο του Culham.

Όσον αφορά το άρθρο 7 της Συνθήκης ΕΟΚ, οι διαφορές ως προς την κατάσταση μεταξύ των βρετανών διδασκόντων και των άλλων προκύπτουν στην πραγματικότητα από τις διαφορές που υπάρχουν μεταξύ των φορολογικών συστημάτων των κρατών μελών και των σχε-

τικών συμβάσεων περί διπλής φορολογίας. Η έλλειψη εναρμονίσεως των φορολογικών συστημάτων δεν μπορεί να αποτελεί δυσμενή διάκριση. Εξάλλου, η ίδια η απόφαση του Ανωτέρου Συμβουλίου ευνοεί τους διδάσκοντες κρατών των οποίων το μισθολόγιο είναι χαμηλό.

Όσον αφορά το άρθρο 3 της Πράξεως Προσχώρησης, που έχει ως σκοπό να εξασφαλίσει την προσχώρηση των νέων κρατών μελών στο «κοινοτικό κεκτημένο», γίνεται δεκτό ότι ο Οργανισμός του Ευρωπαϊκού Σχολείου είναι συμφωνία κατά την έννοια της δεύτερης περιόδου του άρθρου 3, παράγραφος 1. Πάντως, πρέπει επιπλέον να εξεταστεί αν η προσχώρηση στον εν λόγω Οργανισμό συνεπάγεται κατ' ανάγκη την υποχρέωση εφαρμογής της απόφασης του Ανωτέρου Συμβουλίου ή αν η απόφαση αυτή μπορεί να θεωρηθεί ως «θέση» κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 3, της Πράξεως Προσχώρησης. Σχετικά με το άρθρο 3, παράγραφος 1, πρέπει να θεωρηθεί ότι οι υποχρεώσεις που προκύπτουν από τέτοιες συμφωνίες εμπίπτουν στον τομέα του διεθνούς δικαίου και δεν έχουν άμεσο αποτέλεσμα εντός των ενδιαφερομένων κρατών. Εξάλλου, δεν φαίνεται ότι η απόφαση του Ανωτέρου Συμβουλίου αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα του Οργανισμού του Ευρωπαϊκού Σχολείου και ότι, ακόμη, το Ανώτερο Συμβούλιο μπορούσε να λάβει σχετική απόφαση δεσμεύουσα τις κυβερνήσεις. Ως προς το άρθρο 3, παράγραφος 3, θα αποτελούσε έκπληξη αν η διάταξη αυτή δημιουργούσε υποχρεώσεις κοινοτικού δικαίου, ενώ οι συμφωνίες που αναφέρει η παράγραφος 1 δεν δημιουργούν τέτοιες υποχρεώσεις. Η διατύπωση της παραγράφου αυτής φαίνεται να υποδηλώνει ότι οι διατάξεις στις οποίες αναφέρεται δεν έχουν άμεσο αποτέλεσμα. Η απόφαση του Ανωτέρου Συμβουλίου φαίνεται εκφράζουσα μάλλον ευχή παρά θέση που ελήφθη με κοινή συμφωνία, πράγμα που επιβεβαιώνουν τα μέτρα τα οποία έλαβαν τα πέντε κράτη μέλη για την εφαρμογή της. Αν υπήρχε υποχρέωση, εξομοιούμενη με τις υποχρεώσεις που θεσπίζονται με την οδηγία, δεν φαίνεται να λείπει η αναγκαία σαφήνεια ώστε να έχει άμεσο αποτέλεσμα.

Δ — Η έγγραφη διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου

Η απόφαση περί παραπομπής πρωτοκολλήθηκε στη γραμματεία του Δικαστηρίου στις 17 Φεβρουαρίου 1984.

Κατά το άρθρο 20 του Πρωτοκόλλου περί του Οργανισμού του Δικαστηρίου της ΕΟΚ, γραπτές παρατηρήσεις κατέθεσαν οι Hurd, εκπροσωπούμενος από τον Francis Jacobs, Queen's Counsel, κατόπιν παραγγελίας του John H. Overs του γραφείου Berwin Leighton, Solicitors, η κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου, εκπροσωπούμενη από τον R.N. Ricks, του Treasury Solicitors Department, επικουρούμενος από τον Richard Plender, η κυβέρνηση του Βασιλείου της Δανίας, εκπροσωπούμενη από τον Laurids Mikaelson, νομικό σύμβουλο του Υπουργείου Εξωτερικών, και η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τον Jürgen Grünwald, μέλος της νομικής της υπηρεσίας.

Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή και μετά από ακρόαση του γενικού εισαγγελέα, το Δικαστήριο αποφάσισε να προχωρήσει στην προφορική διαδικασία. Κατά το άρθρο 21 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της ΕΟΚ, ζήτησε από τους διαδίκους και από τις κυβερνήσεις της Ιταλίας και των Κάτω Χωρών να απαντήσουν γραπτώς, πριν από την επ' ακροατηρίου συζήτηση, σε ορισμένες ερωτήσεις και να παράσχουν στο Δικαστήριο ορισμένες πληροφορίες, που αφορούν ουσιαστικά την πρακτική στην Ιταλία και στις Κάτω Χώρες σχετικά με τη φορολογία των ευρωπαϊκών συμπληρωμάτων των διδασκόντων οι οποίοι έχουν την ιθαγένεια του κράτους όπου εδρεύει το Ευρωπαϊκό Σχολείο, την προέλευση και την έκταση ισχύος της διατάξεως 24, παράγραφος 2, του κανονισμού περί διδακτικού προσωπικού, καθώς και τις συζητήσεις στο Ανώτερο Συμβούλιο ως προς τη φορολογία των ευρωπαϊκών συμπληρωμάτων γενικά και του Ευρωπαϊκού Σχολείου στο Culham ειδικό-

τερα. Σε απάντηση των ερωτήσεων αυτών, δόθηκαν στο Δικαστήριο ορισμένες πληροφορίες και έγγραφα που ελήφθησαν υπόψη, ουσιαστικά, στο παραπάνω ιστορικό.

II — Γραπτές παρατηρήσεις που κατατέθηκαν ενώπιον του Δικαστηρίου

A — Παρατηρήσεις του Hurd

1 α) Όσον αφορά το *ερώτημα 1α*) ως προς την *αρμοδιότητα του Δικαστηρίου*, ο Hurd παρατηρεί ότι το Δικαστήριο επανειλημμένως ερμήνευσε πράξεις εκτός του πλαισίου των Συνθηκών, όπως κυρίως τη Γενική Συμφωνία Δασμών και Εμπορίου — ΓΣΔΕ (βλέπε απόφαση της 16ης Μαρτίου 1983, *Società petrolifera italiana SpA και Michelin italiana SpA*, υποθέσεις 267 έως 269/81, Συλλογή σ. 801). Εν προκειμένω, το ουσιαστικό ερώτημα αποβλέπει στην ερμηνεία του άρθρου 3 της Πράξεως Προσχώρησης που εμπίπτει στην αρμοδιότητα του Δικαστηρίου. Εν πάση περιπτώσει, δεν θα ήταν πραγματιστικό να προταθεί στο Δικαστήριο να αρνηθεί να αποφανθεί επί του πρώτου αυτού ερωτήματος, ενώ θα εξετάσει τα ίδια προβλήματα αποφαινόμενο επί των επικουρικών ερωτημάτων ως προς τα άρθρα 5 και 7 της Συνθήκης, για τα οποία δεν μπορεί να υπάρξει καμιά αμφιβολία ως προς την αρμοδιότητα του Δικαστηρίου.

Η απάντηση στο ερώτημα αυτό πρέπει επομένως να είναι καταφατική.

β) Ως προς την *ουσία του πρώτου ερωτήματος*, δεν αμφισβητείται ότι ο Οργανισμός του Ευρωπαϊκού Σχολείου αποτελεί συμφωνία κατά την έννοια της πρώτης παραγράφου του άρθρου 3 της Πράξεως Προσχώρησης. Η Συνθήκη και η Πράξη Προσχώρησης είχαν ως ουσιαστικό αντικείμενο και σκοπό να θέσουν τα νέα κράτη στην ίδια κατάσταση με τα ιδρυτικά κράτη μέλη όσον αφορά το σύνολο του «κοινοτικού κεκτημένου», έστω κι αν επρόκειτο για δικαιώματα και υποχρεώσεις που δεν είχαν τη νομική τους θεμελίωση στις κοινοτικές Συνθήκες. Έτσι, οι υποχρεώσεις που απορρέουν από τον Οργανισμό του Ευρω-

παϊκού Σχολείου επιβάλλονται στα κράτη μέλη δυνάμει της Συνθήκης Προσχώρησης.

Καίτοι η απόφαση του Ανωτέρου Συμβουλίου της 25ης, 26ης και 27ης Ιανουαρίου 1957 περί απαλλαγής από τον εθνικό φόρο είχε ληφθεί πριν από την υπογραφή του Οργανισμού του Ευρωπαϊκού Σχολείου τον Απρίλιο του 1957, εντούτοις ελήφθη κατ'εφαρμογή αυτού, διότι εξακολούθησε να ισχύει και έγινε δεκτή από τα συμβαλλόμενα στον Οργανισμό κράτη, τα οποία την κύρωσαν έχοντας πλήρη συνείδηση των συνεπειών της. Επομένως, η απόφαση είναι δεσμευτική κατ'εφαρμογή του Οργανισμού.

Το Ανώτερο Συμβούλιο είχε αρμοδιότητα να λάβει μια τέτοια απόφαση. Πράγματι, οι ενδιαφερόμενες κυβερνήσεις μπορούσαν οι ίδιες να δεσμευτούν με μια τέτοια απόφαση· η απόφαση απέκτησε ισχύ αμετάκλητης υποχρέωσης λόγω της μακροχρόνιας εφαρμογής της και, μετά 20 και πλέον χρόνια από τη λήψη της και λαμβάνοντας υπόψη τη μετέπειτα πρακτική των συμβαλλομένων κρατών, δεν είναι πλέον δυνατό να αμφισβητηθεί το κύρος της.

Εν πάση περιπτώσει, οι όροι του άρθρου 3 της Πράξεως Προσχώρησης είναι αρκετά ευρείς ώστε περιλαμβάνουν υποχρεώσεις οι οποίες, ακόμη κι αν δεν απορρέουν ευθέως από τον Οργανισμό, εμπεριέχονται στο κοινοτικό κεκτημένο εφόσον υπήρξε πάγια και ομοιόμορφη πρακτική των αρχικών κρατών μελών, προγενέστερη της προσχώρησης του Ηνωμένου Βασιλείου, να χορηγούν φορολογική απαλλαγή, καθώς και σχετική *opinio iuris*. Η πρακτική αυτή αποτελεί απόδειξη υπάρξεως σχετικής νομικής υποχρέωσης υφιστάμενης κατά την προσχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου. Εν πάση περιπτώσει, τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη αισθάνονταν ότι δεσμευόνταν από αμοιβαία σιωπηρή συμφωνία αποτελούσα μέρος του κοινοτικού κεκτημένου.

Εξάλλου, η πρακτική που ακολούθησε το ίδιο το Ηνωμένο Βασίλειο αποδεικνύει την ύπαρξη της υποχρέωσης αυτής, εφόσον το ευρωπαϊκό συμπλήρωμα των μη βρετανών διδασκόντων απαλλασσόταν από τον εθνικό φόρο. Οι δύο διαδοχικές απόψεις που υποστήριζαν σχετικά

οι βρετανικές φορολογικές αρχές, δηλαδή η εφαρμογή των συμβάσεων περί διπλής φορολογίας και η εφαρμογή της εσωτερικής νομοθεσίας, δεν έχουν έρεισμα όπως προκύπτει από τη λεπτομερή ανάλυση των εν λόγω διατάξεων. Η απαλλαγή αυτή, εφαρμοζόμενη γενικά υπέρ του διδακτικού προσωπικού που δεν έχει την ιθαγένεια του Ηνωμένου Βασιλείου, χωρίς έρεισμα στο εθνικό δίκαιο του Ηνωμένου Βασιλείου, αποτελεί στην πραγματικότητα μερική εφαρμογή της επίδικης υποχρέωσης χορηγήσεως φορολογικής απαλλαγής.

Επομένως, ο Hurd θεωρεί ότι η υποχρέωση χορηγήσεως φορολογικής απαλλαγής επιβάλλεται στο Ηνωμένο Βασίλειο δυνάμει του άρθρου 3 της Πράξης Προσχωρήσεως.

2 α) Επί του *δευτέρου ερωτήματος*, ο Hurd θεωρεί ότι η εν λόγω υποχρέωση επιβάλλεται επίσης στο Ηνωμένο Βασίλειο δυνάμει του άρθρου 5 της *Συνθήκης ΕΟΚ*. Αντίθετα προς τις αμφιβολίες που διατύπωσαν οι Special Commissioners, το άρθρο αυτό δημιουργεί αυτό καθαυτό υποχρεώσεις επιπλέον των υποχρεώσεων που περιλαμβάνονται αλλαχού στη Συνθήκη και στην Πράξη Προσχωρήσεως.

Από τη νομολογία του Δικαστηρίου (βλέπε αποφάσεις της 15ης Σεπτεμβρίου 1981, Lord Bruce of Donington, υπόθεση 208/80, Συλλογή 1981, σ. 2205, και της 10ης Φεβρουαρίου 1983, Λουξεμβούργο κατά Κοινοβουλίου, υπόθεση 230/81, Συλλογή 1983, σ. 255) προκύπτει ότι το άρθρο 5 επιβάλλει στα κράτη μέλη υποχρεώσεις ανεξάρτητα από άλλες διατάξεις του κοινοτικού δικαίου, όπως « το καθήκον να απέχουν από κάθε μέτρο ικανό να εμποδίσει την εσωτερική λειτουργία των οργάνων της Κοινότητας » και « τα αμοιβαία καθήκοντα ειλικρινούς συνεργασίας ». Το άρθρο 5 επιβάλλει στα κράτη μέλη το γενικό καθήκον συνεργασίας προκειμένου να διευκολύνουν την εκτέλεση των καθηκόντων που βαρύνουν την Κοινότητα (βλέπε αποφάσεις της 14ης Ιουλίου 1976, Kramer, υποθέσεις 3, 4 και 6/76, Rec. σ. 1979, και της 4ης Οκτωβρίου 1979, Γαλλία κατά Ηνωμένου Βασιλείου, υπόθεση 141/78, Rec. σ. 2923).

Το άρθρο 5 πρέπει να νοηθεί ως συμπληρώνον τις υποχρεώσεις που θεσπίζει το άρθρο 3 της Πράξεως Προσχωρήσεως, όπου το επίδικο ζήτημα αναφέρεται ρητά, και ως επιβάλλον ένα γενικό καθήκον συνεργασίας για την πραγματοποίηση των στόχων της πράξης αυτής.

Η επιβολή φόρου επί του ευρωπαϊκού συμπληρώματος είναι επιζήμια για το Ευρωπαϊκό Σχολείο του Culham, για τα Ευρωπαϊκά Σχολεία γενικά και για την ίδια την Κοινότητα. Όσον αφορά τους υπαλλήλους της Κοινότητας, το Δικαστήριο διαπίστωσε με την απόφασή του της 16ης Δεκεμβρίου 1960 (Humblet κατά Βελγίου, υπόθεση 6/60, Rec. σ. 1125) ότι η απαλλαγή των αποδοχών από κάθε εθνικό φόρο είναι αναγκαία για τη διαφύλαξη της εξουσίας των Κοινοτήτων να καθορίζουν το καθαρό και πραγματικό ύψος των μισθών, για να εξασφαλίζεται η ίση μεταχείριση των υπαλλήλων διαφορετικών ιθαγενειών και για να μην καθίσταται δυσκολότερη η πρόσληψη υπαλλήλων υπηκόων ορισμένων κρατών μελών. Οι ίδιοι αυτοί λόγοι εφαρμόζονται εν προκειμένω στο Ευρωπαϊκό Σχολείο. Η επιβολή φόρου στους βρετανούς διδάσκοντες στο Ευρωπαϊκό Σχολείο θα συνεπαγόταν δυσμενή διάκριση μεταξύ διδασκόντων που θα ήταν επιζήμια για την ενότητα του προσωπικού και για το αρμονικό και θετικό κλίμα εργασίας στο Σχολείο. Τέλος, αυτή η συμπεριφορά της κυβέρνησης του Ηνωμένου Βασιλείου αποτελεί εμπόδιο στη σύναψη συμφωνίας μεταξύ Ηνωμένου Βασιλείου και Σχολείου.

Η κατάσταση αυτή, λόγω της στενής σχέσεως μεταξύ του Ευρωπαϊκού Σχολείου και των κοινοτικών οργάνων, είναι επιζήμια για την ίδια την Κοινότητα. Το Ευρωπαϊκό Σχολείο έχει ως αποστολή τη διευκόλυνση της λειτουργίας των κοινοτικών οργάνων, προσφέροντας δυνατότητες διδασκαλίας στα τέκνα του προσωπικού τους. Έτσι, διευκολύνει τόσο την πρόσληψη όσο και τη μετάταξη των υπαλλήλων σε διάφορα μέρη της Κοινότητας, όπως έκρινε το Δικαστήριο με την απόφασή του της 24ης Φεβρουαρίου 1981 (Carbognani και Coda Zabetta, υποθέσεις 161 και 162/80, Συλλογή

1981, σ. 543). Η σχέση μεταξύ του Ευρωπαϊκού Σχολείου και της Κοινότητας βρίσκει την έκφρασή της στους κανόνες περί της διοικητικής διαχείρισεως και προϋπολογισμού του Σχολείου. Εξάλλου, δυνάμει του άρθρου 24, παράγραφος 2, του κανονισμού διδακτικού προσωπικού, η άρνηση της φορολογικής απαλλαγής θα έχει συνέπειες για τη χορήγηση του επιδόματος διαφοράς αποδοχών. Έτσι, όπως προκύπτει από υπολογισμό που επισυνάπτεται στο υπόμνημα του Hurd, το επίδομα αυτό διαφοράς αποδοχών ανέρχεται, μεταξύ Σεπτεμβρίου 1978 και Απριλίου 1979, για εθνικό μισθό 5 176 UKL, και για ευρωπαϊκό συμπλήρωμα 8 384 UKL, σε 3 932 UKL σε πρώτο στάδιο, επίδομα το οποίο, δεδομένου ότι το ίδιο θεωρείται φορολογητέο, προστίθεται διαδοχικά σε σύνολο 21 762 UKL. Το επίδομα αυτό διαφοράς αποδοχών βαρύνει τον προϋπολογισμό της Κοινότητας, ώστε αυτή η άρνηση απαλλαγής ωφελεί αδικώς τα οικονομικά κράτους μέλους σε βάρος της Κοινότητας.

β) Όσον αφορά το άρθρο 7 της Συνθήκης ΕΟΚ, εν προκειμένω δεν πρόκειται για το αποτέλεσμα που δημιουργείται από τα διαφορετικά φορολογικά συστήματα στα κράτη μέλη, αλλά για το γεγονός ότι οι βρετανοί διδάσκοντες στο Ευρωπαϊκό Σχολείο του Culham υπόκεινται σε φόρο επί του ευρωπαϊκού συμπληρώματος, ενώ οι μη βρετανοί διδάσκοντες του Σχολείου αυτού απαλλάσσονται από το φόρο επί του συμπληρώματος αυτού σε όλα τα κράτη μέλη. Η δυσμενής διάκριση βρίσκεται στο γεγονός ότι το Ηνωμένο Βασίλειο χορηγεί την απαλλαγή στους διδάσκοντες άλλων ιθαγενειών, όχι όμως στους βρετανούς διδάσκοντες, και αυτό, εξάλλου, χωρίς αιτιολογία βάσει των διατάξεων του εθνικού δικαίου. Αυτό συνιστά μη αναγκαία δυσμενή διάκριση, αδικαιολόγητη και αυθαίρετη, εις βάρος των ιδίων του υπηκόων, αντίθετη προς το άρθρο 7 και προς τη γενική αρχή της ισότητας.

γ) Ο Hurd επικαλείται εν συνεχεία τις γενικές αρχές του δικαίου. Δυνάμει της αρχής του σεβασμού των θεμιτών προσδοκιών και της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστο-

σύνης, οι διδάσκοντες στο Ευρωπαϊκό Σχολείο του Culham μπορούν βεβαίως να επικαλεστούν την εν λόγω υποχρέωση, που θεσπίστηκε ρητώς με την απόφαση του 1957 και από τότε εφαρμόστηκε ομοιόμορφα. Δυνάμει της αρχής της καλής πίστεως, το Ηνωμένο Βασίλειο υποχρεούται να τη σεβαστεί. Εφόσον το Ηνωμένο Βασίλειο δεν διατύπωσε σχετικές επιφυλάξεις κατά την προσχώρηση στη Συνθήκη ή κατά τη δημιουργία του Ευρωπαϊκού Σχολείου του Culham, μπορεί να του αντιταχτεί η αρχή του «estoppel», εφόσον προσπαθεί τώρα να αρνηθεί την απόφαση του Ανωτέρου Συμβουλίου. Τέλος, η άρνηση απαλλαγής από το φόρο είναι αντίθετη προς την αρχή της κοινοτικής αλληλεγγύης, αποτελέσει και θεμελιώδη αρχή του κοινοτικού δικαίου.

3. Σχετικά με το τρίτο ερώτημα ως προς το άμεσο αποτέλεσμα της υποχρέωσης φορολογικής απαλλαγής, ο Hurd θεωρεί ότι η υποχρέωση αυτή είναι αρκετά συγκεκριμένη, σαφής και χωρίς επιφυλάξεις ώστε έχει ένα τέτοιο αποτέλεσμα. Τα κράτη μέλη δεν διατύπωσαν κανέναν περιορισμό και η φύση της διάταξης την καθιστά απόλυτα ικανή προς παραγωγή αποτελεσμάτων στις έννομες σχέσεις μεταξύ των κρατών μελών και των υπηκόων τους. Επομένως, όποια κι αν είναι η νομική θεμελίωση, πρέπει να έχει άμεσο αποτέλεσμα.

Ως συμπέρασμα, ο Hurd προτείνει να δοθεί η ακόλουθη απάντηση στους Special Commissioners:

- 1) Δυνάμει του κοινοτικού δικαίου, τα κράτη μέλη υποχρεούνται να απαλλάξουν το διδακτικό προσωπικό του Ευρωπαϊκού Σχολείου από κάθε φόρο επί των μισθών και αποζημιώσεών τους εκτός του μέρους των μισθών τους που αντιστοιχεί στους εθνικούς τους μισθούς.
- 2) Της υποχρέωσης αυτής μπορεί να γίνει άμεση επίκληση ενώπιον των δικαστηρίων των κρατών μελών.

B — Παρατηρήσεις της κυβέρνησης του Ηνωμένου Βασιλείου

1 α) Σχετικά με το ερώτημα 1α), η κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου θεωρεί ότι, καίτοι το Δικαστήριο είναι προφανώς αρμόδιο, δυνάμει του άρθρου 1, παράγραφος 3, της Πράξεως Προσχωρήσεως, να αποφαινεται με προδικαστικές αποφάσεις ως προς την ερμηνεία της πράξεως αυτής, περιλαμβανομένου και του άρθρου 3, δεν έχει αρμοδιότητα να ερμηνεύει και να χαρακτηρίζει άλλα « ζητήματα ». Το να διευκρινισθεί αν τέτοια « ζητήματα » έχουν πράγματι τα χαρακτηριστικά που περιγράφει το άρθρο 3, είναι ζήτημα εφαρμογής σε συγκεκριμένη περίπτωση και όχι ερμηνείας του κοινοτικού δικαίου, πράγμα που δεν εμπίπτει στην αρμοδιότητα εκδόσεως προδικαστικών αποφάσεων του Δικαστηρίου.

Επί προδικαστικών ζητημάτων, το Δικαστήριο δεν έχει αρμοδιότητα να ερμηνεύει άλλα κείμενα εκτός εκείνων που εμπίπτουν στο άρθρο 177 της Συνθήκης ΕΟΚ. Συμφωνίες που συνήφθησαν από τους εκπροσώπους των κυβερνήσεων κατά την έννοια της πρώτης φράσεως του άρθρου 3, παράγραφος 1, της Πράξεως Προσχωρήσεως ή, κατά μείζονα λόγο, συμφωνίες κατά την έννοια της δεύτερης φράσεως της διατάξεως αυτής δεν εμπίπτουν στον τομέα αυτό.

Η αρμοδιότητα του Δικαστηρίου είναι δοτή. Έτσι, το Δικαστήριο βασίστηκε στο γεγονός ότι επρόκειτο για πράξεις ενός κοινοτικού οργάνου ή δυνάμενες να εξομοιωθούν με αυτές όταν έκρινε ότι είχε αρμοδιότητα να ερμηνεύσει ορισμένες διεθνείς συνθήκες (βλέπε απόφαση της 30ής Απριλίου 1974, Heageman, υπόθεση 181/73, Rec. σ. 449, και της 16ης Μαρτίου 1983, Società petrolifera italiana SpA και Michelin italiana SpA, που παρατέθηκε προηγούμενως). Όσον αφορά τις συμβάσεις που αναφέρονται στο άρθρο 3, παράγραφος 2, της Πράξεως Προσχωρήσεως, κρίθηκε αναγκαίο να θεσπιστούν χωριστά πρωτόκολλα απονέμοντα αρμοδιότητα στο Δικαστήριο, όπως συμβαίνει για την ερμηνεία της Σύμβασης της 27ης Σεπτεμβρίου 1968 για τη

διεθνή δικαιοδοσία και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις. Όσον αφορά την πρώτη φράση του άρθρου 3, παράγραφος 1, της Πράξης Προσχωρήσεως, γίνεται ευρέως δεκτό από τους νομικούς συγγραφείς ότι το Δικαστήριο δεν είναι αρμόδιο να αποφαινεται αν κράτος μέλος παρέβη απόφαση ή συμφωνία των αντιπροσώπων των κρατών μελών συνελλθόντων στο πλαίσιο του Συμβουλίου, επιχείρημα το οποίο πρέπει κατά μείζονα λόγο να ισχύει για τις συμφωνίες που αναφέρονται στη δεύτερη φράση της εν λόγω παραγράφου. Η διατύπωση του άρθρου 3, παράγραφος 3, της Πράξης Προσχωρήσεως είναι αόριστη και αναφέρεται σε πολιτικές θέσεις που έλαβαν τα κράτη μέλη εκτός Συμβουλίου. Πριν από την Πράξη Προσχωρήσεως το Δικαστήριο δεν είχε αρμοδιότητα να ερμηνεύει τέτοιες θέσεις, η δε αρμοδιότητα αυτή δεν του έχει απονεμηθεί με την Πράξη Προσχωρήσεως.

Εν προκειμένω, αυτό που αμφισβητείται μεταξύ των διαδίκων δεν είναι τόσο η ερμηνεία του άρθρου 3 της Πράξης Προσχωρήσεως, αλλά η ερμηνεία της απόφασης του Ανωτέρου Συμβουλίου και η εκτίμηση της συμπεριφοράς των κρατών μελών στα οποία υπάρχουν Ευρωπαϊκά Σχολεία. Δεν απόκειται στο Δικαστήριο να προσδιορίσει τη νομική βάση στην οποία στηρίζεται ο Οργανισμός του Ευρωπαϊκού Σχολείου ή να προσδιορίσει τις υποχρεώσεις κράτους μέλους δυνάμει του εν λόγω Οργανισμού ή της επίδικης αποφάσεως. Η ανάλυση των θέσεων των κρατών μελών, προκειμένου να προσδιοριστεί αν ελήφθησαν με κοινή συμφωνία, ή η ερμηνεία τους, προκειμένου να καθοριστεί αν δημιουργούν υποχρεώσεις, δεν εμπίπτουν στα καθήκοντα του Δικαστηρίου.

Επομένως, η κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου προτείνει στο πρώτο σκέλος του πρώτου ερωτήματος να δοθεί η ακόλουθη απάντηση:

Στο πλαίσιο της ερμηνείας των διατάξεων του άρθρου 3 της Πράξης Προσχωρήσεως, το Δικαστήριο είναι αρμόδιο να αποφαινεται με προδικαστικές αποφάσεις ως προς την έννοια των όρων « όλες τις άλλες συμφωνίες που συνήψαν τα αρχικά κράτη μέλη, οι οποίες αφορούν την

λειτουργία των Κοινοτήτων ή συνδέονται με τη δραστηριότητά τους» (παράγραφος 1 του άρθρου 3) καθώς και των όρων «τις δηλώσεις, τα ψηφίσματα ή τις άλλες θέσεις... που αφορούν τις Ευρωπαϊκές Κοινοότητες και ελήφθησαν με κοινή συμφωνία από τα κράτη μέλη» (παράγραφος 3 του άρθρου 3) κατά τρόπο που να παρέχει στο εθνικό δικαστήριο τα στοιχεία που πρέπει να λάβει υπόψη για την εφαρμογή του άρθρου αυτού. Αντίθετα, το Δικαστήριο δεν αντλεί από το άρθρο αυτό ή από οποιαδήποτε άλλη διάταξη καμιά αρμοδιότητα να ερμηνεύει τις άλλες συμφωνίες που συνήψαν τα αρχικά κράτη μέλη, ούτε τις δηλώσεις, ψηφίσματα... ή άλλες θέσεις που αναφέρει το εν λόγω άρθρο ή τα άλλα ζητήματα τα συναφή με τις εν λόγω συμφωνίες, δηλώσεις, ψηφίσματα ή θέσεις.

β) Όσον αφορά το *δεύτερο σκέλος του πρώτου ερωτήματος*, είναι αδύνατο να δοθεί απάντηση χωρίς να ερμηνευτεί η απόφαση του Ανωτέρου Συμβουλίου και να εκτιμηθούν οι περιστάσεις που την περιέβαλαν καθώς και εκείνες που επακολούθησαν: πράγματι, η απόφαση αυτή αναφερόταν μόνο στο Ευρωπαϊκό Σχολείο του Λουξεμβούργου, αν ληφθεί υπόψη η συμπεριφορά της τότε κυβέρνησης του Λουξεμβούργου· δεν είχε ως σκοπό την εισαγωγή υποχρεωτικού κανόνα, τον οποίο εξάλλου το Ανώτερο Συμβούλιο δεν είχε αρμοδιότητα να θεσπίσει, αλλά καθόρισε διαπραγματευτική θέση για μια συμφωνία δυνάμει του άρθρου 28 του Οργανισμού. Σύμφωνα με μια τέτοια ερμηνεία, η απόφαση αυτή δεν είναι δεσμευτική για το Ηνωμένο Βασίλειο δυνάμει του άρθρου 3 της Πράξης Προσχώρησης.

Καμιά υποχρέωση όπως αυτή που αναφέρει το υποβληθέν ερώτημα δεν απορρέει από το άρθρο 3, παράγραφος 1, της Πράξης Προσχώρησης, διότι η προσχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου στον Οργανισμό δεν συνεπλήχθη την αποδοχή της επίδικης απόφασης του Ανωτέρου Συμβουλίου ή τις συνέπειες που ο Hurd προσδίδει στην απόφαση αυτή. Ούτε και το άρθρο 3, παράγραφος 3, δημιουργεί υπο-

χρέωση, διότι οι θέσεις των κρατών μελών σχετικά με την απόφαση δεν ελήφθησαν με κοινή συμφωνία.

Η επίδικη απόφαση δεν περιλαμβάνεται στη βάση επί της οποίας καταρτίστηκε ο Οργανισμός του Ευρωπαϊκού Σχολείου. Ο Οργανισμός δεν πραγματεύεται ούτε τη φορολογία των μισθών των καθηγητών ούτε το ζήτημα αυτών καθ αυτών των μισθών. Δεν παρέχει εξουσία στο Ανώτερο Συμβούλιο λήψεως αποφάσεων επιβαλλουσών στα κράτη μέλη τη χορήγηση προνομίων ή ασυλιών στο διδακτικό προσωπικό. Προσεκτική ανάλυση των πρακτικών της εν λόγω συνεδρίασεως του Ανωτέρου Συμβουλίου δείχνει πράγματι ότι η επίδικη απόφαση αφορούσε μόνο το Ευρωπαϊκό Σχολείο του Λουξεμβούργου, ότι είχε προηγηθεί σχετική με αυτήν πρόταση του Λουξεμβούργου μέλους του Ανωτέρου Συμβουλίου, επί της οποίας ένα άλλο μέλος δεν ήταν σε θέση να αποφανθεί και ένα άλλο διατύπωσε επιφυλάξεις, ότι τα μέλη του Ανωτέρου Συμβουλίου φαίνεται ότι θεώρησαν ότι είχαν αρμοδιότητα να υποβάλλουν μόνο προτάσεις στις εθνικές αρχές και ότι δεν διατύπωσαν την επιθυμία όπως η απόφαση αποκτήσει νόμιμη ή έστω τυπική αξία με την ενσωμάτωσή της στον Οργανισμό του Ευρωπαϊκού Σχολείου ή στον κανονισμό διδακτικού προσωπικού.

Ακόμη κι αν η απόφαση αυτή είχε θεωρηθεί ότι έχει εφαρμογή σε όλα τα Ευρωπαϊκά Σχολεία σε όλα τα κράτη μέλη για απεριόριστο χρόνο και ότι επιβάλλει υποχρεώσεις στα κράτη μέλη, δεν κατέστη δεσμευτική για το Ηνωμένο Βασίλειο από μόνο το γεγονός της προσχώρησής του στον Οργανισμό του Ευρωπαϊκού Σχολείου. Η πρακτική του διεθνούς δικαίου και η νομολογία των διεθνών δικαστηρίων αντιτίθενται στην άποψη ότι προγενέστερο κείμενο στο οποίο το ενδιαφερόμενο κράτος δεν έχει προσχωρήσει θα μπορούσε να αποκτήσει δεσμευτική ισχύ μέσω μεταγενέστερης συνθήκης. Πράγματι, στο διεθνές δίκαιο οι διατάξεις μιας διεθνούς συνθήκης δεν συνδέουν συμβαλλόμενο μέρος με καμιά πράξη προγενέστερη της ημερομηνίας ενάρξεως

ισχύος της συνθήκης αυτής για το εν λόγω συμβαλλόμενο μέρος.

Ούτε η επίδικη απόφαση ούτε η πρακτική των αρχικών κρατών μελών ισοδυναμεί με « θέση » κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 3, της Πράξης Προσχωρήσεως. Η απόφαση δεν μπορεί να αποτελέσει τέτοια θέση, διότι δεν έχει ληφθεί από τα κράτη μέλη αλλά από το μελλοντικό Ανώτερο Συμβούλιο του Ευρωπαϊκού Σχολείου. Η πρακτική των αρχικών κρατών μελών είναι πολύ διαφορετική από το ένα κράτος στο άλλο για να μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα κοινή συμφωνία. Εν πάση περιπτώσει, αν ληφθεί υπόψη η διαφοροποίηση αυτή, το περιεχόμενο μιας οποιασδήποτε συμφωνίας, όπως αυτής που αναφέρεται στο άρθρο 3, παράγραφος 3, δεν είναι τέτοιας φύσεως ώστε να επιβάλλει στα κράτη μέλη, αρχικά ή νέα, την υποχρέωση φορολογικής απαλλαγής. Κανένα στοιχείο της διάταξης αυτής δεν μεταβάλλει μια μη δεσμευτική πολιτική θέση σε επιτακτική νομική υποχρέωση.

Η κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου θεωρεί επομένως ότι στο δεύτερο σκέλος του πρώτου ερωτήματος πρέπει να δοθεί αρνητική απάντηση.

2 α) Όσον αφορά το άρθρο 5 της Συνθήκης ΕΟΚ, η κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου παρατηρεί ότι η πρώτη περίοδος του άρθρου αυτού επιβάλλει στα κράτη μέλη να λαμβάνουν όλα τα κατάλληλα μέτρα για να εξασφαλίζουν την εκπλήρωση των υποχρεώσεων που απορρέουν από τη Συνθήκη ή προκύπτουν από πράξεις των οργάνων της Κοινότητας. Η επίδικη απόφαση δεν είχε ως αποτέλεσμα τη δημιουργία υποχρεώσεων. Εν πάση περιπτώσει, το Ανώτερο Συμβούλιο δεν είναι κοινοτικό όργανο.

Η επιβολή φόρου επί του ευρωπαϊκού συμπληρώματος δεν θα έθετε σε κίνδυνο την πραγματοποίηση των σκοπών της Κοινότητας, ούτε και η φορολογική απαλλαγή θα τη διευκόλυνε. Η επιβολή φόρου δεν θα έβλαπτε το Ευρωπαϊκό Σχολείο του Culham. Επομένως, οι προϋποθέσεις της δεύτερης και τρίτης περιόδου του άρθρου 5 δεν συντρέχουν.

Με την απόφασή του της 15ης Σεπτεμβρίου 1981 (Lord Bruce of Donington, που παρατέθηκε προηγουμένως), το Δικαστήριο έκρινε

ότι, ελλείψει οποιασδήποτε διατάξεως περί φορολογικής απαλλαγής, τα κράτη μέλη έχουν το δικαίωμα να φορολογούν ενδεχόμενα έσοδα των μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου προερχόμενα από την άσκηση της εντολής τους. Η αρχή αυτή εφαρμόζεται τουλάχιστον εξίσου στο διδακτικό προσωπικό του Ευρωπαϊκού Σχολείου. Η συλλογιστική που συνήγαγε το Δικαστήριο από το άρθρο 5 στην υπόθεση αυτή, σχετικά με εσωτερική απόφαση του Κοινοβουλίου ως προς την απόδοση εξόδων διαμονής και ταξιδιού, δεν έχει αντίθετα εφαρμογή εν προκειμένω, διότι το Ευρωπαϊκό Σχολείο δεν είναι κοινοτικό όργανο και το κοινοτικό συμπλήρωμα δεν αποτελεί απόδοση εξόδων· επομένως, η επιβολή φόρου δεν συνεπάγεται, όπως στην περίπτωση της προαναφερόμενης αποφάσεως, την υποκατάσταση της εκτίμησης του συστήματος των αποζημιώσεων από τις εθνικές αρχές με εκείνη στην οποία πρόεβη το κοινοτικό όργανο, του οποίου τα κράτη μέλη δεν πρέπει να παρεμποδίζουν την εσωτερική λειτουργία.

β) Όσον αφορά το άρθρο 7 της Συνθήκης ΕΟΚ, η κατάσταση για την οποία παραπονείται ο Hurd απορρέει από τις διατάξεις του εθνικού δικαίου περί φορολογίας εισοδήματος που δεν προβλέπουν απαλλαγή υπέρ των βρετανών υπηκόων. Δεν πρόκειται για δυσμενή διάκριση « εντός του πεδίου εφαρμογής της Συνθήκης ΕΟΚ », διότι δεν πρόκειται για ζήτημα που διέπεται από τη Συνθήκη. Εξάλλου, το άρθρο 7 δεν υποχρεώνει τα κράτη μέλη να χορηγούν στους δικούς τους υπηκόους πλεονέκτημα παρεχόμενο άλλως, εκτός εφαρμογής της Συνθήκης, στους υπηκόους άλλων κρατών μελών ή να εξαλείφουν τις διαφορές στη νομοθεσία μεταξύ των κρατών μελών.

Η κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου προτείνει επομένως να δοθεί αρνητική απάντηση στο υποβληθέν δεύτερο ερώτημα.

3. Στο τρίτο ερώτημα, το οποίο αναφέρεται στο άμεσο αποτέλεσμα, δεν πρέπει να δοθεί καμιά απάντηση εκ μέρους του Δικαστηρίου, διότι το Ηνωμένο Βασίλειο δεν υπέχει καμιά υποχρέωση να χορηγήσει απαλλαγή φόρου.

Ακόμη και αν υπήρχε μια τέτοια υποχρέωση, θα επρόκειτο για υποχρέωση λήψεως θετικών

μέτρων εσωτερικού δικαίου, υποχρέωση υπό επιφύλαξη και συγχρόνως ασαφή, εφόσον οι εθνικές αρχές οφείλουν να προσδιορίσουν, μεταξύ άλλων, αν οι λεπτομέρειες εφαρμογής θα είναι όπως εκείνες που θεσπίστηκαν στην Ιταλία ή στις Κάτω Χώρες.

Η διάταξη του άρθρου 3, παράγραφος 1, της Πράξης Προσχωρήσεως δεν είναι ούτε ρητή ούτε χωρίς επιφύλαξεις. Ακόμη κι αν η διάταξη αυτή συνεπαγόταν την υποχρέωση τηρήσεως της επίδικης αποφάσεως, τα νέα κράτη μέλη έπρεπε να προσδιορίσουν αν υποχρεούνται να εφαρμόσουν όλες τις αποφάσεις του Ανωτέρου Συμβουλίου, και στο σύνολό τους· στην αντίθετη περίπτωση, έπρεπε να εξακριβώσουν τις αποφάσεις ή τα τμήματα των αποφάσεων που πρέπει να εφαρμοστούν καθώς και τις άλλες διευθετήσεις που απορρέουν από τις « άλλες συμφωνίες » αναφερόμενες στην παράγραφο 1 του άρθρου 3· τα αρχικά κράτη μέλη θα έπρεπε να προσδιορίσουν κατά ποίο μέτρο υποχρεούνται, όπως και τα νέα κράτη μέλη, να τηρούν μια τέτοια υποχρέωση.

Οι ίδιες σκέψεις ισχύουν κατά μείζονα λόγο για την υποχρέωση που απορρέει από το άρθρο 3, παράγραφος 3, της Πράξης Προσχωρήσεως, διότι δεν υπάρχει διάταξη λιγότερο σαφής από αυτή στις αρχικές κοινοτικές Συνθήκες. Οι δηλώσεις και τα ψηφίσματα που αναφέρονται στη διάταξη αυτή δεν συνιστούν νομικές δεσμεύσεις των οποίων η μη τήρηση θα ήταν ικανή να επισύρει κύρωση του Δικαστηρίου, αλλά έχουν απλώς χαρακτήρα πολιτικής δεσμεύσεως.

Εξάλλου, υποχρέωση όπως αυτή που απορρέει από το άρθρο 3 της Πράξης Προσχωρήσεως δεν είναι χωρίς επιφύλαξη, διότι εξαρτάται από τη σύναψη συμφωνίας ή από τη διαπραγμάτευση ρυθμίσεως μεταξύ του Ανωτέρου Συμβουλίου και του κράτους μέλους δυνάμει του άρθρου 28 του Οργανισμού. Έτσι, υπήρξε ειδική και διαφορετική λύση για το Λουξεμβούργο και το Βέλγιο, για την Ιταλία και για τις Κάτω Χώρες.

Όσον αφορά ενδεχόμενη υποχρέωση προκύπτουσα από το άρθρο 5, ένας ιδιώτης δεν έχει έρεισμα για να την επικαλεστεί (βλέπε αποφάσεις του Δικαστηρίου της 24ης Οκτωβρίου 1973, Schlüter, υπόθεση 9/73, Rec. σ. 1135, σκέψη 39· Rewe-Zental AG, υπόθεση 10/73, Rec. σ. 1175, σκέψη 26).

Όσον αφορά το άρθρο 7, δεν παράγει άμεσα αποτελέσματα παρά σε συνδυασμό με άλλες ειδικές διατάξεις της Συνθήκης, που παρέχουν στον υπήκοο κράτους μέλους το δικαίωμα να τυγχάνει της ίδιας μεταχειρίσεως όπως οι υπήκοοι άλλου κράτους μέλους όταν ασκεί στο έδαφος του τελευταίου αυτού κράτους τα δικαιώματα που του παρέχει η Συνθήκη (βλέπε π.χ. αποφάσεις της 21ης Ιουνίου 1974, Reyners, υπόθεση 2/74, Rec. σ. 631, της 7ης Ιουλίου 1976, Watson και Belmann, υπόθεση 118/75, Rec. σ. 1185, και της 28ης Ιουνίου 1978, Kenny, υπόθεση 1/78, Rec. σ. 1489).

Επομένως, η κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου θεωρεί ότι στο τρίτο ερώτημα προσήκει αρνητική απάντηση.

Γ — Παρατηρήσεις της δανικής κυβέρνησεως

1 α) Όσον αφορά το ερώτημα 1α) ως προς την αρμοδιότητα του Δικαστηρίου, η δανική κυβέρνηση παρατηρεί ότι το Δικαστήριο έχει ως αποστολή να ερμηνεύει το κοινοτικό δίκαιο, αλλά είναι αναρμόδιο να ερμηνεύει γενικές συμφωνίες διεθνούς δικαίου, εκτός αν μια τέτοια συμφωνία του απονέμει ειδική αρμοδιότητα. Το κοινοτικό δίκαιο περιλαμβάνει τις αρχικές Συνθήκες και τα κείμενα που εκδίδονται με διαδικασίες προβλεπόμενες από τις Συνθήκες· κείμενα διαφορετικής προελεύσεως, με συμφωνία μεταξύ κρατών, emπίπτουν στο διεθνές δίκαιο. Σ' αυτή την ίδια διάκριση βασίζονται τα άρθρα 2 και 3 της Πράξης Προσχωρήσεως. Το Δικαστήριο έχει αρμοδιότητα να ερμηνεύει το άρθρο 3 της Πράξης Προσχωρήσεως και να αποφαιίνεται αν ορισμένη συμφωνία emπίπτει στο άρθρο 3. Αντίθετα, το Δικαστήριο πρέπει να αποφεύγει να ερμηνεύει την ίδια τη συμφωνία, δεδομένου ότι, ως γενική συμφωνία διεθνούς δικαίου, δεν

μπορεί να είναι αντικείμενο ερμηνείας από το Δικαστήριο, εκτός αν έχει απονεμηθεί σ' αυτό ειδική αρμοδιότητα.

Δεν μπορεί να γίνει δεκτό ότι το Δικαστήριο διαθέτει γενική αρμοδιότητα ερμηνείας. Πολλές διατάξεις σε συμβάσεις που συνήψαν τα κράτη μέλη, οι οποίες ρυθμίζουν την ερμηνεία των συμβάσεων αυτών, αντιτίθενται προς την άποψη μιας τέτοιας γενικής αρμοδιότητας. Αυτό συμβαίνει στην περίπτωση των συμβάσεων δικαστικής συνδρομής καθώς και στην περίπτωση της σύμβασης του 1980 περί του εφαιριστέου δικαίου, που προβλέπουν πιο περιορισμένες αρμοδιότητες για το Δικαστήριο από αυτές που προβλέπονται δυνάμει του άρθρου 177, ή ακόμη στην περίπτωση της Σύμβασης της 19ης Απριλίου 1972, περί της δημιουργίας ευρωπαϊκού πανεπιστημιακού ινστιτούτου, η οποία προβλέπει με το άρθρο 29 ότι οι διαφορές μεταξύ των συμβαλλομένων στη Σύμβαση κρατών ρυθμίζονται με διαιτησία.

β) Όσον αφορά την ουσία, η απόφαση του Ανωτέρου Συμβουλίου — λαμβάνοντας υπόψη τη γένεσή της και τη μεταγενέστερη εφαρμογή της — δεν μπορεί να θεωρηθεί συμφωνία εμπόρουσα στο άρθρο 3 της Πράξης Προσχώρησης. Η δανική κυβέρνηση συμμερίζεται σχετικά τις αμφιβολίες που διατύπωσαν οι Special Commissioners στην αιτιολογία της απόφασής τους περί παραπομπής.

2. Όσον αφορά το *δεύτερο και τρίτο ερώτημα*, δεν υπάρχει καμιά υποχρέωση, δυνάμει των άρθρων 5 και 7 της Συνθήκης ΕΟΚ ή άλλων διατάξεων κοινοτικού δικαίου, μεταφοράς στο εσωτερικό δικαιο της εν λόγω απόφασης. Ακόμη και αν υπήρχε συμφωνία δεσμεύουσα τα συμβαλλόμενα μέρη, η συμφωνία αυτή δεν μπορεί να έχει έννομες συνέπειες κοινοτικού δικαίου δυνάμει του άρθρου 5, πρώτη παράγραφος, της Συνθήκης, διότι πρόκειται για συμφωνία διεθνούς δικαίου που δεν μπορεί να εξομοιωθεί προς το κοινοτικό δικαιο με διασταλτική ερμηνεία της διάταξης αυτής. Ούτε και η μη εφαρμογή της απόφασης του Ανωτέρου Συμβουλίου είναι ικανή να θέσει σε κίνδυνο τον βάσει του άρθρου 5, δεύτερη παράγραφος, σκοπό της Συνθήκης. Εν προκειμένω δεν υπάρχει καμιά παράβαση του

άρθρου 7, δεδομένου ότι η φορολογική απαλλαγή που απολαύουν οι άλλοι διδάσκοντες φαίνεται ότι βασίζεται στις συμβάσεις που έχουν ως σκοπό να αποφεύγεται η διπλή φορολογία.

Ως *συμπέρασμα*, η δανική κυβέρνηση προτείνει την ακόλουθη απάντηση στα ερωτήματα 1α) και β):

Το Δικαστήριο έχει αρμοδιότητα ερμηνείας του άρθρου 3 της Πράξης Προσχώρησης. Η επίδικη απόφαση του Ανωτέρου Συμβουλίου δεν είναι συμφωνία εμπόρουσα στο άρθρο 3. Η Μεγάλη Βρετανία δεν έχει καμιά υποχρέωση απορρέουσα από το κοινοτικό δικαιο, δυνάμει του άρθρου 3, να εφαρμόσει την απόφαση του Ανωτέρου Συμβουλίου.

Η δανική κυβέρνηση προτείνει να δοθεί αρνητική απάντηση στο δεύτερο ερώτημα, ώστε το τρίτο ερώτημα να καταστεί χωρίς αντικείμενο.

Δ — Παρατηρήσεις της Επιτροπής

1α) Όσον αφορά το *ερώτημα 1α*), η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι στο πλαίσιο της ερμηνείας, με προδικαστική απόφαση, της Πράξεως περί των όρων προσχώρησης, για την οποία το Δικαστήριο είναι αρμόδιο δυνάμει του άρθρου 1, παράγραφος 3, της Συνθήκης Προσχώρησης, η *αρμοδιότητα του Δικαστηρίου* περιλαμβάνει την αρμοδιότητα να αποφαίνεται αν ορισμένο ζήτημα καλύπτεται από ορισμένους όρους του άρθρου 3 της εν λόγω πράξεως. Πράγματι, υπάρχει μόνο διαφορά ορολογίας μεταξύ του προβλήματος αν το ζήτημα Χ καλύπτεται από τον όρο Υ και το πρόβλημα αν ο όρος Υ μπορεί να ερμηνευτεί ως εφαρμοζόμενος στο ζήτημα Χ. Το Δικαστήριο εξέταζε πάντοτε την ουσία των προβλημάτων των οποίων το περιεχόμενο αντιστοιχούσε στο άρθρο 177 της Συνθήκης, ανεξάρτητα από την επιλεγείσα διατύπωση. Επομένως, στο ερώτημα 1α) πρέπει να δοθεί καταφατική απάντηση.

β) Όσον αφορά το *ερώτημα 1β*), με το οποίο ζητείται η *ερμηνεία των παραγράφων 1 και 3 του άρθρου 3 της Πράξεως περί των όρων προσχώρησης* ενόψει της « απόφασης του Ανωτέρου Συμβουλίου » του Ιανουαρίου 1957, περί

της φορολογικής απαλλαγής του ευρωπαϊκού συμπληρώματος, είναι καταρχήν αναμφισβήτητο ότι ο Οργανισμός του Ευρωπαϊκού Σχολείου και το πρωτόκολλο της 13ης Απριλίου 1962 αποτελούν συμφωνίες κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 1, της πράξης στην οποία το Ηνωμένο Βασίλειο προσχώρησε δυνάμει του άρθρου αυτού. Ο κανονισμός διδακτικού προσωπικού, ο οποίος βασίζεται στον Οργανισμό του Ευρωπαϊκού Σχολείου, έστω κι αν εκδόθηκε πριν από τη θέσπιση του τελευταίου, περιλαμβάνεται στις διατάξεις που εφαρμόζονται στο Ευρωπαϊκό Σχολείο στις οποίες το νέο κράτος μέλος υπεχρεούτο να προσχωρήσει. Προσχωρώντας στον Οργανισμό του Σχολείου, τα νέα κράτη μέλη προσχώρησαν επίσης σε όλες τις διατάξεις του παραγώγου δικαίου που βασίζονται στον Οργανισμό αυτόν ή έχουν σχέση με αυτόν και θεσπίστηκαν σύμφωνα με τις διατάξεις του, όπως συμβαίνει στην περίπτωση του κανονισμού διδακτικού προσωπικού. Προσχωρώντας στον Οργανισμό του Ευρωπαϊκού Σχολείου, το Ηνωμένο Βασίλειο προσχώρησε όχι μόνο στο γράμμα του, αλλά στο ζώντα οργανισμό που είναι το Σχολείο, με τις νομικές του προεκτάσεις, την ιστορία του και τις παραδόσεις του και υπόκειται στο αποτέλεσμα των αποφάσεων που ελήφθησαν κατά το πέρασμα του χρόνου.

Όπως ο κανονισμός διδακτικού προσωπικού, έτσι και η «απόφαση του Ανωτέρου Συμβουλίου» περιλαμβάνεται στο σύνολο των διατάξεων που εφαρμόζονται στο Ευρωπαϊκό Σχολείο, στις οποίες το Ηνωμένο Βασίλειο προσχώρησε με την προσχώρησή του στον Οργανισμό του Ευρωπαϊκού Σχολείου.

Το ζήτημα πώς πρέπει να φορολογείται το διδακτικό προσωπικό των Ευρωπαϊκών Σχολείων εμπίπτει στο δίκαιο που εφαρμόζεται στο Ευρωπαϊκό Σχολείο και στο κοινοτικό δίκαιο γενικά, όπως το ίδιο ζήτημα για τους κοινοτικούς υπαλλήλους και για τα μέλη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου εμπίπτει στο κοινοτικό δίκαιο. Για τους υπαλλήλους, το ζήτημα αυτό ρυθμίζεται με το άρθρο 13 του πρωτοκόλλου περί των προνομίων και ασυλιών. Για τα μέλη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, το Δικαστήριο συμπλήρωσε το κενό με την από-

φασή του της 15ης Σεπτεμβρίου 1981 (Lord Bruce of Donington, που παρατέθηκε προηγουμένως). Για τους ίδιους λόγους, το φορολογικό καθεστώς του διδακτικού προσωπικού του Σχολείου επέβαλε τη λήψη αποφάσεως σε κοινοτικό επίπεδο, η οποία ελήφθη τον Ιανουάριο του 1957 από τους αντιπροσώπους των κυβερνήσεων των κρατών μελών της ΕΚΑΧ. Κατά τη σύσκεψη αυτή, οι αντιπρόσωποι των κρατών μελών παρενέβησαν υπό τη διπλή ιδιότητα των μελών του Ανωτέρου Συμβουλίου, που είχαν συστήσει κατά τη συνεδρίαση της 22ας Ιουνίου 1954, και των αντιπροσώπων των κυβερνήσεων, οι οποίοι συνήλθαν για να καταρτίσουν το προσχέδιο συμφωνίας που οι κυβερνήσεις τους έπρεπε να θεσπίσουν στο άμεσο μέλλον. Ενήργησαν, σύμφωνα με το εξεταζόμενο ζήτημα και τις απαιτούμενες εξουσίες, υπό τη μία ή την άλλη ιδιότητα. Έτσι, παρά τη διατύπωση των πρακτικών, υπό την ιδιότητα των αντιπροσώπων των κυβερνήσεων αποφάσισαν τη φορολογική απαλλαγή του ευρωπαϊκού συμπληρώματος' επομένως, πρόκειται για «απόφαση των κυβερνήσεων» 074,0105 και όχι για «απόφαση του Ανωτέρου Συμβουλίου».

Τα δύο αυτά καθήκοντα των αντιπροσώπων πρέπει να διακριθούν σαφώς, δεδομένου ότι οι εξουσίες του Ανωτέρου Συμβουλίου περιορίζονται στα καθήκοντα, που του ανατέθηκαν, να καθορίζει τις αρχές οργανώσεως του Σχολείου και να παρέχει γενικές οδηγίες διαχειρίσεως. Όλα τα άλλα ζητήματα που άπτονται της ιδρύσεως του Σχολείου έπρεπε να αποφασιστούν από τους εκπροσώπους των κυβερνήσεων υπ' αυτή την ιδιότητα. Ακόμη κι αν μετά την de facto ίδρυση του Σχολείου το φθινόπωρο του 1954, το Ανώτερο Συμβούλιο άρχισε να λειτουργεί, μέχρι τη σύναψη της διεθνούς συνθήκης με την οποία το Σχολείο απόκτησε τον Οργανισμό του, παρέμεναν ορισμένα σημεία που έπρεπε να εξεταστούν από τους αντιπροσώπους των κυβερνήσεων, όπως η θέσπιση του Οργανισμού του Σχολείου ή η φορολογική απαλλαγή του διδακτικού προσωπικού.

Από τη φύση της, η «απόφαση των κυβερνήσεων» δεν αποτελούσε, αυτή καθαυτή, συμ-

φωνία στην οποία τα νέα κράτη μέλη μπορούσαν να προσχωρήσουν δυνάμει του άρθρου 3, παράγραφος 1, δεύτερη περίοδος, της Πράξης Προσχώρησης. Έχει παρεπόμενο χαρακτήρα εφόσον προϋποθέτει τη θέσπιση του κανονισμού του διδακτικού προσωπικού καθώς και του Οργανισμού του Ευρωπαϊκού Σχολείου που έπρεπε να αποτελέσει τη νομική του θεμελίωση. Συγχρόνως, οι τελευταίες αυτές πράξεις δεν θα μπορούσαν να τύχουν της προβλεπόμενης εφαρμογής χωρίς την εφαρμογή της « απόφασης των κυβερνήσεων », η οποία ήταν απαραίτητη για την πραγματοποίηση του στόχου ως προς το ενιαίο επίπεδο των αποδοχών. Κατ' αντίθεση προς άλλες κρατήσεις στην πηγή (βλέπε άρθρο 10 του πρώτου κανονισμού διδακτικού προσωπικού), οι φορολογικές κρατήσεις δεν θα μπορούσαν να αποδοθούν, εφόσον κάθε απόδοση θα είχε η ίδια θεωρηθεί ως φορολογητέο εισόδημα, ώστε θα έπρεπε να εφαρμοστεί ο υπολογισμός της άπειρης σειράς. Κατά συνέπεια, όλο το σύστημα αποδοχών και όλη η λεπτή ισορροπία της εσωτερικής δομής των Σχολείων θα κατέρρεαν χωρίς τον ακρογωνιαίο λίθο της φορολογικής απαλλαγής του ευρωπαϊκού συμπληρώματος. Η φορολογική αυτή απαλλαγή δεν συνιστά επομένως οιονεί διπλωματικό πρόνομο του διδακτικού προσωπικού, αλλά μέσο εξασφάλισης ίσης μεταχείρισης. Νομικά, η εν λόγω « απόφαση των κυβερνήσεων » έχει τις ακόλουθες επόψεις: υποχρεώνει τα κράτη μέλη να απαλλάξουν από το φόρο το ευρωπαϊκό συμπλήρωμα· επιβεβαιώνει ότι ο Οργανισμός του Ευρωπαϊκού Σχολείου και ο κανονισμός διδακτικού προσωπικού καταρτίστηκαν και θεμελιώθηκαν σωπηρά στην αρχή της απαλλαγής αυτής· συνιστά την προκαταρκτική προϋπόθεση για τη θέσπιση και τη διατήρηση ενός συστήματος ενιαίων αποδοχών για όλους τους διδάσκοντες στα Ευρωπαϊκά Σχολεία.

Προσχωρώντας στον Οργανισμό του Ευρωπαϊκού Σχολείου, το Ηνωμένο Βασίλειο προσχώρησε επομένως στο σύνολο των διατάξεων που διέπουν την ίδρυση και τη λειτουργία των Σχολείων, περιλαμβανομένης και της απόφασης περί μη φορολογίας του ευρωπαϊκού συμπληρώματος. Κάθε άλλη λύση θα στερούσε περιεχόμενου την προσχώρηση στον Οργα-

νισμό του Ευρωπαϊκού Σχολείου, δημιουργώντας ατέλειωτες συζητήσεις επί των θεμάτων που δεν αναφέρονται ρητά σ' αυτόν και θα οδηγούσε στην ανομοιόμορφη εφαρμογή του Οργανισμού του Ευρωπαϊκού Σχολείου και σε δυσμενείς διακρίσεις σε βάρος των διδασκόντων, των μαθητών και των γονέων.

2. Η Επιτροπή δεν εξετάζει το *ερώτημα 2* που υποβλήθηκε επικουρικά.

3 α) Όσον αφορά το *ερώτημα 3*, η Επιτροπή εξετάζει, πρώτον, την *αρμοδιότητα του Δικαστηρίου* να αποφαινεται επί ζητημάτων που άπτονται του Οργανισμού του Ευρωπαϊκού Σχολείου, διότι, κατ' αντίθεση προς τα ερωτήματα 1 α) και β), το ερώτημα αυτό δεν αναφέρεται στην ερμηνεία της Πράξης Προσχώρησης. Επομένως, θα πρέπει να εξεταστεί αν ο Οργανισμός του Ευρωπαϊκού Σχολείου και η « απόφαση των κυβερνήσεων » είναι « πράξεις των οργάνων της Κοινότητας » κατά την έννοια του άρθρου 177, ενόψει του γεγονότος ότι δεν θεσπίστηκαν από το Συμβούλιο, αλλά από τα κράτη μέλη επιδιώκοντας κοινοτικούς στόχους.

Τα Ευρωπαϊκά Σχολεία επιδιώκουν αναμφισβήτητα κοινοτικούς στόχους. Η αρμοδιότητα ιδρύσεως τέτοιων σχολείων βρίσκει τη νομική της θεμελίωση στην εξουσία και στην υποχρέωση των Κοινοτήτων να παρέχουν τις κατάλληλες εκπαιδευτικές δομές στα τέκνα των υπαλλήλων. Τα κοινοτικά καθήκοντα (*Fürsorgepflicht*, *devoir de sollicitude*, καθήκον μέριμνας) έναντι του διδακτικού τους προσωπικού και των οικογενειών αυτού, στους οποίους το άρθρο 20 του κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως των υπαλλήλων επιβάλλει την υποχρέωση κατοικίας στον τόπο υπηρεσίας, επεκτείνονται κυρίως στην κατάλληλη εκπαίδευση των τέκνων στην περίπτωση εκπατρισμού των οικογενειών. Πράγματι, τα επιδόματα αποδημίας δεν μπορούν να συμψηφιστούν στον τομέα της εκπαίδευσης τα μειονεκτήματα από το γεγονός ότι ζουν στην αλλοδαπή. Το καθήκον της Κοινότητας να εξασφαλίζει επί τόπου την κατάλληλη εκπαίδευση στη

μητρική γλώσσα αναγνωρίστηκε ρητά με την πρώτη αιτιολογική σκέψη του Οργανισμού του Ευρωπαϊκού Σχολείου. Σύμφωνα με το σκοπό αυτό των Ευρωπαϊκών Σχολείων, οι Κοινότητες τα χρηματοδοτούν με σημαντική συνεισφορά που εγγράφεται στον προϋπολογισμό των Κοινοτήτων και η διαδικασία εγκρίσεως του προϋπολογισμού των Σχολείων εξομοιούται με τη διαδικασία εγκρίσεως του κοινοτικού προϋπολογισμού δυνάμει του άρθρου 7 του πρωτοκόλλου περί ιδρύσεως Ευρωπαϊκών Σχολείων. Άλλα στοιχεία σχετιζόμενα με την Κοινότητα συνιστούν το γεγονός ότι τα συστήματα επιδομάτων και ασφαλίσεως ασθενείας αποτελούν μεταφορά των συστημάτων που εφαρμόζονται στους υπαλλήλους των Κοινοτήτων, το ότι οι Κοινότητες εκπροσωπούνται στο Ανώτερο Συμβούλιο και το ότι ο διορθωτικός συντελεστής των Κοινοτήτων εφαρμόζεται στους μισθούς.

Οι λειτουργικές, οικονομικές και οργανωτικές σχέσεις μεταξύ των Ευρωπαϊκών Σχολείων και των Κοινοτήτων είναι τόσο στενές, ώστε θα πρέπει ο Οργανισμός του Ευρωπαϊκού Σχολείου και το πρόσθετο πρωτόκολλο του 1962 να θεωρηθούν ως συμπληρωματικές διατάξεις του κοινοτικού δικαίου. Θα ήταν πιο ενδεδειγμένο το Συμβούλιο να ιδρύσει τα Ευρωπαϊκά Σχολεία με πράξη κοινοτικού δικαίου, όπως εξάλλου ζήτησε με ψήφισμα το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (JO C 239 της 20.10.1975, σ. 11 και επ., παράγραφος 18). Πράγματι, ο φόβος ότι οι Κοινότητες, και ειδικότερα η ΕΚΑΧ, δεν ήταν αρμόδιες να ιδρύσουν Σχολείο, δεν είναι βάσιμος. Η αρμοδιότητα αυτή ενοπάρχει στην εξουσία και στην υποχρέωση των Κοινοτήτων να λαμβάνουν κοινωνικά μέτρα υπέρ των μελών του προσωπικού τους και να παρέχουν όλα τα αναγκαία στοιχεία για την ικανοποίηση των βασικών αναγκών των οικογενειών τους, περιλαμβανομένης και της εκπαίδευσης.

Επομένως, το Δικαστήριο είναι αρμόδιο να ερμηνεύσει τον Οργανισμό του Ευρωπαϊκού Σχολείου.

β) Όσον αφορά την ουσία του *ερωτήματος 3*, η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι οι συνθήκες απα-

σχολήσεως διαδραματίζουν κεφαλαίωδη ρόλο στην απόφαση ενός διδάσκοντος να υποβάλει υποψηφιότητα για θέση σε Ευρωπαϊκό Σχολείο. Επομένως, θα πρέπει να μπορεί να βασιστεί στις πληροφορίες που παρέχονται από τον Οργανισμό του Σχολείου, τον κανονισμό διδακτικού προσωπικού και άλλες διατάξεις και αποφάσεις, καθώς και από την καθιερωμένη πρακτική 20 και πλέον ετών. Προσχωρώντας στον Οργανισμό του Ευρωπαϊκού Σχολείου, το Ηνωμένο Βασίλειο ενσωμάτωσε στο εθνικό δίκαιο το εφαρμοστέο στα Ευρωπαϊκά Σχολεία δίκαιο. Η « απόφαση των κυβερνήσεων » κατέστη επομένως αναπόσπαστο τμήμα του εθνικού δικαίου. Οι μετέχοντες σε δίκες λόγω του ότι θίγονται από τη μη εφαρμογή της απόφασης αυτής μπορούν, επομένως, να το επικαλεστούν.

Ως *συμπέρασμα* η Επιτροπή προτείνει να δοθούν οι ακόλουθες απαντήσεις στα υποβληθέντα ερωτήματα:

- 1) Στο πλαίσιο της ερμηνείας των διατάξεων του άρθρου 3 της Πράξης Προσχωρήσεως, το Δικαστήριο είναι αρμόδιο να αποφαιίνεται με προδικαστικές αποφάσεις ως προς την έννοια των όρων « όλες τις άλλες συμφωνίες που συνήψαν τα αρχικά κράτη μέλη, οι οποίες αφορούν την λειτουργία των Κοινοτήτων ή συνδέονται με τη δραστηριότητά τους » (παράγραφος 1 του άρθρου 3) καθώς και των όρων « τις δηλώσεις, τα ψηφίσματα ή τις άλλες θέσεις... που αφορούν τις Ευρωπαϊκές Κοινότητες και ελήφθησαν με κοινή συμφωνία από τα κράτη μέλη » (παράγραφος 3 του άρθρου 3).
- 2) Δυνάμει του άρθρου 3, παράγραφος 1, δεύτερη περίοδος, της Πράξεως Προσχωρήσεως, το Ηνωμένο Βασίλειο υπέχει την από το κοινοτικό δίκαιο απορρέουσα υποχρέωση να εφαρμόζει στο εσωτερικό δίκαιο την απόφαση που ελήφθη τον Ιανουάριο του 1957 από τους αντιπροσώπους των κυβερνήσεων των κρατών μελών των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων υπό την αρχική τους σύνθεση, κατά την οποία τα μέλη του διδακτικού προσωπικού του

Ευρωπαϊκού Σχολείου πρέπει να απαλλάσσονται από κάθε φόρο επί των μισθών και επιδομάτων τους εκτός από το τμήμα των αποδοχών τους που αντιστοιχεί στους εθνικούς τους μισθούς.

- 3) Μέλος του διδακτικού προσωπικού του Ευρωπαϊκού Σχολείου που ιδρύθηκε στο Ηνωμένο Βασίλειο δικαιούται, δυνάμει του κοινοτικού δικαίου, να επικαλεστεί την εν λόγω απόφαση ενώπιον των δικαστηρίων του Ηνωμένου Βασιλείου.

III — Απαντήσεις στις ερωτήσεις του Δικαστηρίου

Εκτός από τα πραγματικά στοιχεία τα οποία ελήφθησαν ήδη υπόψη ανωτέρω, προκύπτει κυρίως από τις απαντήσεις του *Hurd*, της *βρετανικής κυβέρνησης* και της *Επιτροπής* ότι αυτοί συμφωνούν ότι η διάταξη του άρθρου 24, παράγραφος 2, του κανονισμού του διδακτικού προσωπικού, προβλέπουσα τη χορήγηση επιδόματος διαφοράς αποδοχών, θα εφαρμόζονταν επίσης στον εθνικό φόρο επί του ευρωπαϊκού συμπληρώματος, αν τα κράτη μέλη μπορούσαν πράγματι να επιβάλουν στο συμπλήρωμα αυτό εθνικό φόρο εισοδήματος.

Όσον αφορά το ύψος του επιδόματος διαφοράς αποδοχών το οποίο, στην περίπτωση αυτή, θα πλήρωνε το Ευρωπαϊκό Σχολείο του Culham στον *Hurd* για να αντισταθμίζεται ο εθνικός φόρος επί του ευρωπαϊκού συμπληρώματος, η *βρετανική κυβέρνηση* με τις γραπτές της παρατηρήσεις διόρθωσε το σχετικό υπολογισμό του *Hurd*. Καίτοι επιβεβαίωσε ότι το ίδιο το επίδομα διαφοράς αποδοχών θα υπέκειτο εκ νέου στον εθνικό φόρο, εξήγησε ότι οι εφαρμοστέες εθνικές διατάξεις προβλέπουν ότι ο υπολογισμός της άπειρης σειράς στον οποίο προέβη ο *Hurd* απλοποιείται. Σύμφωνα με την εκτίμηση της βρετανικής κυβέρνησης, η οποία βασίζεται για την παρούσα διαδικασία στις ενδείξεις του *Hurd*, ο συνολικός εθνικός φόρος που θα εισπραχτεί έτσι επί του ευρωπαϊκού συμπληρώματος και του επιδόματος διαφοράς αποδοχών του *Hurd* μπορεί επομένως να ανέλθει σε 7 847 UKL και να προκαλέσει τη χορήγηση συνολικού επιδόματος διαφοράς αποδοχών 6 838 UKL, για εθνικό μισθό 5 176 UKL και ευρωπαϊκό συμπλήρωμα 8 384 UKL.

IV — Προφορική διαδικασία

Κατά τη συνεδρίαση της 7ης Μαρτίου 1985, αγόρευσαν οι *Hurd*, εκπροσωπούμενος από τον *F. Jacobs*, *Queen's Counsel*, η κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου, εκπροσωπούμενη από τον *R. Plender*, *Barrister*, η κυβέρνηση της Δανίας, εκπροσωπούμενη από τον *L. Mikaelson*, η κυβέρνηση της Ιρλανδίας, εκπροσωπούμενη από τον *J. O'Reilly*, *Barrister*, και η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τον *J. Grünwald*.

Ο *Hurd* και οι κυβερνήσεις του *Ηνωμένου Βασιλείου* και της *Δανίας* επιβεβαίωσαν ουσιαστικά τις θέσεις που έλαβαν κατά την έγγραφη διαδικασία.

Η κυβέρνηση της *Ιρλανδίας* περιορίστηκε στην υποβολή παρατηρήσεων σχετικά με το πρώτο σκέλος του πρώτου ερωτήματος, που αφορά την αρμοδιότητα του Δικαστηρίου. Θεωρεί ότι το Δικαστήριο είναι αρμόδιο να ερμηνεύσει το άρθρο 3 της Πράξεως Προσχωρήσεως δυνάμει του άρθρου 1, παράγραφοι 2 και 3, της Συνθήκης Προσχωρήσεως και ότι ο Οργανισμός του Ευρωπαϊκού Σχολείου και το αναφερόμενο σ' αυτόν πρωτόκολλο καλύπτονται από το άρθρο 3, παράγραφος 1, της Πράξης Προσχωρήσεως. Κατά την ιρλανδική κυβέρνηση, το άρθρο 3 της Πράξης Προσχωρήσεως δεν έχει πάντως ως αντικείμενο τη μεταβολή πολιτικών συμφωνιών σε νομικές δεσμεύσεις και ότι η αρμοδιότητα του Δικαστηρίου να ερμηνεύει το άρθρο αυτό δεν περιλαμβάνει την αρμοδιότητα να αποφαίνεται επί προβλημάτων πολιτικής φύσεως.

Η *Επιτροπή* περιορίστηκε ουσιαστικά στο να αναφερθεί στις γραπτές της παρατηρήσεις και να αποδεχτεί τις θέσεις του *Hurd* σχετικά με τα άρθρα 5 και 7 της Συνθήκης ΕΟΚ. Εξάλλου, ανέπτυξε επιχειρήματα επί διαφόρων εδύσεων της Σύμβασης της Βιέννης περί του δικαίου των συνθηκών, προκειμένου να αποδείξει ότι, στο αυστηρό πλαίσιο του διεθνούς δικαίου, η απόφαση του Ανωτέρου Συμβουλίου του 1957 δεσμεύει την κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου.

Ο γενικός εισαγγελέας ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 22ας Μαΐου 1985.

Σκεπτικό

- 1 Με απόφαση της 14ης Φεβρουαρίου 1984, που περιήλθε στο Δικαστήριο στις 17 Φεβρουαρίου 1984, οι Commissioners for the Special Purposes of the Income Taxes Acts του Λονδίνου (στο εξής: « Special Commissioners ») υπέβαλαν, δυνάμει του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, προδικαστικά ερωτήματα ως προς την ερμηνεία ορισμένων διατάξεων και γενικών αρχών του κοινοτικού δικαίου και ιδίως του άρθρου 3 της Πράξεως περί των όρων προσχωρήσεως και των προσαρμογών των Συνθηκών (στο εξής: « Πράξη Προσχωρήσεως »), που προσαρτήθηκε στη Συνθήκη περί προσχωρήσεως του Βασιλείου της Δανίας, της Ιρλανδίας και του Ηνωμένου Βασιλείου στην ΕΟΚ και στην ΕΚΑΕ (στο εξής: « Συνθήκη Προσχωρήσεως »), καθώς και των άρθρων 5 και 7 της Συνθήκης ΕΟΚ, προκειμένου να διαπιστωθεί αν ορισμένο τμήμα των εισοδημάτων του διδακτικού προσωπικού των Ευρωπαϊκών Σχολείων μπορεί να υπόκειται στον εθνικό φόρο εισοδήματος.

- 2 Τα ερωτήματα αυτά ανέκυψαν στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ του Derrick Guy Edmund Hurd, διευθυντή του Ευρωπαϊκού Σχολείου του Culham, Oxfordshire, και του εφόρου που είναι επιφορτισμένος με την είσπραξη του φόρου εισοδήματος. Η διαφορά αυτή έχει ως αντικείμενο τις πράξεις επιβολής φόρου εισοδήματος για τα οικονομικά έτη 1978/79 και 1979/80 επί των ποσών που το Ευρωπαϊκό Σχολείο κατέβαλε στον Hurd κατά τα έτη αυτά.

- 3 Επιβάλλεται η παρατήρηση ότι τα Ευρωπαϊκά Σχολεία ιδρύθηκαν στους διάφορους τόπους εργασίας των οργάνων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, στο Λουξεμβούργο, στην Ιταλία, στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας και στις Κάτω Χώρες, το δε 1978 στο Culham του Ηνωμένου Βασιλείου, για την οργάνωση διδασκαλίας των τέκνων των μονίμων και μη μονίμων υπαλλήλων των Κοινοτήτων στη μητρική τους γλώσσα. Η ίδρυση των Ευρωπαϊκών Σχολείων στηρίζεται σε δύο συμβάσεις, ήτοι τον Οργανισμό του Ευρωπαϊκού Σχολείου, της 12ης Απριλίου 1957 (Συλλογή Συνθηκών των Ηνωμένων Εθνών, τόμος 443, σ. 129), με τον οποίο ιδρύθηκε το πρώτο Ευρωπαϊκό Σχολείο στο Λουξεμβούργο και στο πρωτόκολλο της 13ης Απριλίου 1962, περί ιδρύσεως Ευρωπαϊκών Σχολείων που θεσπίστηκε βάσει του τελευταίου αυτού οργανισμού (Συλλογή Συνθηκών, τόμος 752, σ. 267). Οι δύο αυτές συμβάσεις συνάφθηκαν μεταξύ των έξι αρχικών κρατών μελών των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. Το Ηνωμένο Βασίλειο προσχώρησε σ' αυτές μετά την προσχώρησή του στις Ευρωπαϊκές Κοινότητες.

- 4 Το Ανώτερο Συμβούλιο, συγκείμενο μεταξύ άλλων από τους αρμόδιους υπουργούς των συμβαλλομένων μερών καθώς και από έναν εκπρόσωπο της Κοινότητας και επιφορτισμένο από τις προαναφερόμενες συμβάσεις με την εφαρμογή τους σε θέματα παιδαγωγικά, διοικητικά και προϋπολογισμού, θέσπισε διατάξεις ως προς τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των διδασκόντων στα Ευρωπαϊκά Σχολεία που περιλαμβάνονται, υπό τη σημερινή τους διατύπωση, στον κανονισμό διδακτικού προσωπικού και στο καθεστώς που εφαρμόζεται στους έκτακτους διδασκάλους, της 4ης και 5ης Δεκεμβρίου 1967, όπως τροποποιήθηκαν μεταγενέστερα (στο εξής: « κανονισμός διδακτικού προσωπικού »).
- 5 Όσον αφορά τη χρηματοδότηση των Ευρωπαϊκών Σχολείων, το Ανώτερο Συμβούλιο, κατά το άρθρο 13 του Οργανισμού του Ευρωπαϊκού Σχολείου, εγκρίνει τον προϋπολογισμό και προβαίνει ομοφώνως στη δίκαιη κατανομή των βαρών μεταξύ των συμβαλλομένων μερών. Το άρθρο 26 του Οργανισμού του Ευρωπαϊκού Σχολείου ορίζει ότι ο προϋπολογισμός, ο οποίος εγκρίνεται από το Ανώτερο Συμβούλιο, καλύπτεται κυρίως από τις συνεισφορές των συμβαλλομένων μερών βάσει της κατανομής των βαρών στην οποία προβαίνει το Ανώτερο Συμβούλιο και τις συνεισφορές των κοινοτικών οργάνων με τα οποία το Σχολείο έχει συνάψει συμφωνίες. Η διαπραγμάτευση μιας τέτοιας συμφωνίας με τις Ευρωπαϊκές Κοινότητες προβλέπεται ρητά στο άρθρο 27 του Οργανισμού του Ευρωπαϊκού Σχολείου και στο άρθρο 4 του πρωτοκόλλου περί ιδρύσεως Ευρωπαϊκών Σχολείων. Από το φάκελο της υποθέσεως προκύπτει ότι, σύμφωνα με τις δημοσιονομικές διατάξεις που θέσπισε το Ανώτερο Συμβούλιο, τα κράτη μέλη καταβάλλουν συνεισφορά ίση με τους εθνικούς μισθούς των διδασκόντων που αποσπούν και η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων καταβάλλει συνεισφορά η οποία καλύπτει το υπόλοιπο του προϋπολογισμού, λαμβανομένων υπόψη ορισμένων άλλων εσόδων του Σχολείου. Η συνεισφορά αυτή της Κοινότητας εγγράφεται στον προϋπολογισμό των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων στο κεφάλαιο « πιστώσεις λειτουργίας » της Επιτροπής.
- 6 Τα μέλη του διδακτικού προσωπικού των Ευρωπαϊκών Σχολείων είναι υπάλληλοι των αντιστοίχων εθνικών υπηρεσιών και αποσπώνται στα Ευρωπαϊκά Σχολεία από τις υπηρεσίες αυτές. Λαμβάνουν, αφενός, μισθό που καταβάλλουν οι εθνικές τους αρχές και υπολογίζεται σύμφωνα με το μισθολόγιο του κράτους καταγωγής τους και, αφετέρου, ποσό καταβαλλόμενο από το Ευρωπαϊκό Σχολείο, αποκαλούμενο « ευρωπαϊκό συμπλήρωμα ». Το ευρωπαϊκό αυτό συμπλήρωμα αντιστοιχεί στη διαφορά μεταξύ του εθνικού μισθού και του ενιαίου μισθού, που καθορίζεται με τον κανονισμό διδακτικού προσωπικού κατά το πρότυπο του κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως των υπαλλήλων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.
- 7 Η επιβολή εθνικού φόρου επί των μισθών των διδασκόντων αποτελεί το αντικείμενο ενός κειμένου (στο εξής: « απόφαση του 1957 ») που περιλαμβάνεται στα πρακτικά

της συνεδριάσεως της 25ης, 26ης και 27ης Ιανουαρίου 1957 των αντιπροσώπων των έξι αρχικών κρατών μελών της Κοινότητας Άνθρακα και Χάλυβα, οι οποίοι συνήλθαν ως Ανώτερο Συμβούλιο του πρώτου Ευρωπαϊκού Σχολείου στο Λουξεμβούργο που ήταν τότε υπό ίδρυση, και κατά το οποίο

« ως εκ τούτου, το Ανώτερο Συμβούλιο αποφάσισε ότι τα μέλη του διδακτικού προσωπικού καταβάλλουν φόρο επί του μισθού ή του τμήματος του μισθού που αντιστοιχεί στον εθνικό τους μισθό. Εξάλλου, τα συμπληρώματα που προκύπτουν από την εφαρμογή των άρθρων 3, 4, 5 και 9 του κανονισμού και τα επιδόματα που καταβάλλονται βάσει των άρθρων 6, 8, 9, 11 και 12 του κανονισμού απαλλάσσονται από κάθε φόρο. Εν πάση περιπτώσει, το διδακτικό προσωπικό δεν υπόκειται σε διπλή φορολογία επί των μισθών του ».

- 8 Προκειμένου να καταβάλλονται ενιαίες καθαρές αποδοχές στους διδάσκοντες ανεξάρτητα από το κράτος καταγωγής τους και παρά τις διαφορές μεταξύ του εθνικού φόρου εισοδήματος στα διάφορα κράτη μέλη, το Ανώτερο Συμβούλιο προέβλεψε το 1966 την πληρωμή ενός « επιδόματος διαφοράς αποδοχών »· κατά το άρθρο 24, παράγραφος 2, του κανονισμού διδακτικού προσωπικού,

« σε περίπτωση που το ποσό του επιβαλλόμενου φόρου επί των μισθών είναι υψηλότερο από το ποσό με το οποίο επιβαρύνεται ο ευρωπαϊκός μισθός κατ' εφαρμογή των κανονισμών που προβλέπονται για τους υπαλλήλους της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, περί καθορισμού των όρων και της διαδικασίας επιβολής του φόρου υπέρ των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, παρέχεται επίδομα διαφοράς αποδοχών ίσο με τη διαφορά μεταξύ των δύο ποσών, για τα οποία γίνεται λόγος παραπάνω ».

- 9 Κατά συνέπεια, οι εθνικοί μισθοί όλων των διδασκόντων των διαφόρων Ευρωπαϊκών Σχολείων υπόκεινται στον εθνικό φόρο εισοδήματος του κράτους καταγωγής τους. Για τους διδάσκοντες των Ευρωπαϊκών Σχολείων που βρίσκονται στο Λουξεμβούργο, στο Βέλγιο, στην Ιταλία, στις Κάτω Χώρες και στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, ανεξάρτητα από την ιθαγένειά τους, τα ευρωπαϊκά συμπληρώματα και τα επιδόματα διαφοράς αποδοχών που καταβάλλουν τα Σχολεία αυτά, σύμφωνα με διαφορετικούς νομικούς κανόνες και διοικητικές πρακτικές, απαλλάσσονται κατά τον έναν ή τον άλλο τρόπο από εθνικό φόρο εισοδήματος τόσο στα κράτη καταγωγής των διδασκόντων όσο και στο κράτος όπου βρίσκεται το οικείο Σχολείο.

- 10 Στο Ηνωμένο Βασίλειο, τα ευρωπαϊκά συμπληρώματα και τα διάφορα επιδόματα που καταβάλλει το Ευρωπαϊκό Σχολείο του Cullham στο διδακτικό προσωπικό άλλων ιθαγενειών εκτός της βρετανικής δεν υπόκεινται στο φόρο εισοδήματος. Η διαφορά στην κύρια δίκη αφορά το ερώτημα αν οι καταβολές αυτές είναι, αντιθέτως, φορολογητέες στην περίπτωση των βρετανών υπηκόων.

- 11 Από το φάκελο της υποθέσεως προκύπτει ότι ο Hurd, υπήκοος του Ηνωμένου Βασιλείου, αποσπάστηκε στο Ευρωπαϊκό Σχολείο του Culham από τη βρετανική διοίκηση. Ο έφορος εξέδωσε πράξη επιβολής φόρου επί των ευρωπαϊκών συμπληρωμάτων που το Σχολείο αυτό κατέβαλε στον Hurd για τα οικονομικά έτη 1978/79 και 1979/80. Θεωρεί ότι τα ποσά αυτά υπόκεινται, όπως για όλους τους βρετανούς διδάσκοντες του Ευρωπαϊκού Σχολείου του Culham, σε φόρο, εφόσον δεν προβλέπεται καμιά απαλλαγή ούτε στη βρετανική νομοθεσία ούτε στον Οργανισμό του Ευρωπαϊκού Σχολείου ή στον κανονισμό διδακτικού προσωπικού. Κατά των πράξεων αυτών επιβολής φόρου, ο Hurd άσκησε προσφυγή ενώπιον των Special Commissioners, πρωτοβάθμιο δικαστήριο επί ζητημάτων φόρου εισοδήματος.
- 12 Ο Hurd προέβαλε ότι τα συμπληρώματα του μισθού που καταβάλλει το Ευρωπαϊκό Σχολείο έπρεπε να απαλλάσσονται από τους εθνικούς φόρους δυνάμει του κοινοτικού δικαίου. Εφόσον, δυνάμει του άρθρου 3 της Πράξεως Προσχώρησης, προσχώρησε στον Οργανισμό του Ευρωπαϊκού Σχολείου, το Ηνωμένο Βασίλειο αποδέχτηκε από το γεγονός αυτό την « απόφαση του 1957 » και βρίσκεται, σε σχέση με την απόφαση αυτή, στην ίδια κατάσταση με τα αρχικά κράτη μέλη. Εξάλλου, το άρθρο 5 της Συνθήκης ΕΟΚ υποχρεώνει τη βρετανική κυβέρνηση να τηρεί την απόφαση αυτή· η μη εφαρμογή της στους βρετανούς υπηκόους συνιστά δυσμενή διάκριση απαγορευόμενη από το άρθρο 7 της Συνθήκης.
- 13 Οι Special Commissioners, ενώπιον των οποίων ήχθη η διαφορά αυτή, έκριναν ότι η απόφασή τους εξηρτάτο από ορισμένα ζητήματα ερμηνείας του κοινοτικού δικαίου. Επομένως, υπέβαλαν στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

« 1 α) Αν, ερμηνεύοντας τις διατάξεις του άρθρου 3 της Πράξης που επισυνάφθηκε στη Συνθήκη Προσχώρησης στην Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα, της 22ας Ιανουαρίου 1972, το Δικαστήριο είναι αρμόδιο να αποφανθεί προδικαστικώς επί του ερωτήματος κατά πόσο ένα συγκεκριμένο ζήτημα εμπίπτει στην έννοια της φράσης « όλες τις άλλες συμφωνίες που συνήψαν τα αρχικά κράτη μέλη, οι οποίες αφορούν τη λειτουργία των Κοινοτήτων ή συνδέονται με τη δραστηριότητά τους » (παράγραφος 1 του άρθρου 3) και της φράσης « τις δηλώσεις, τα ψηφίσματα ή τις άλλες θέσεις... που αφορούν τις Ευρωπαϊκές Κοινότητες και ελήφθησαν με κοινή συμφωνία από τα κράτη μέλη » (παράγραφος 3 του άρθρου 3).

β) Σε περίπτωση καταφατικής απάντησης, αν το Ηνωμένο Βασίλειο, δυνάμει του εν λόγω άρθρου 3, υπέχει την κοινοτικού δικαίου υποχρέωση να εφαρμόζει στο εθνικό του δίκαιο συγκεκριμένη απόφαση, η οποία ελήφθη σε συνεδρίαση τον Ιανουάριο 1957, ότι το διδακτικό προσωπικό του Ευρωπαϊκού Σχολείου

θα απαλλάσσεται από κάθε φόρο επί των μισθών και επιδομάτων του (εκτός από το τμήμα των μισθών του που αντιστοιχεί στους εθνικούς μισθούς), ενόψει των περιστάσεων υπό τις οποίες ελήφθη η απόφαση αυτή, των επακολουθησάντων, των επισήμων κειμένων που διέπουν τα Ευρωπαϊκά Σχολεία και τα διοικητικά τους όργανα και των απαντήσεων των έξι αρχικών κρατών μελών στην εν λόγω απόφαση πριν από την ημερομηνία κατά την οποία τέθηκε σε ισχύ η προαναφερόμενη Συνθήκη Προσχωρήσεως (1η Ιανουαρίου 1973).

- 2) Επικουρικώς, αν το Ηνωμένο Βασίλειο υπέχει, δυνάμει του άρθρου 5 ή του άρθρου 7 της Συνθήκης ΕΟΚ (και της προαναφερόμενης Συνθήκης Προσχωρήσεως) ή άλλης διατάξεως κοινοτικού δικαίου (εκτός του άρθρου 3 της Πράξης που επισυνάφθηκε στη Συνθήκη Προσχωρήσεως), την υποχρέωση που απορρέει από το κοινοτικό δίκαιο να εφαρμόζει στο εθνικό του δίκαιο την εν λόγω απόφαση.
- 3) Σε περίπτωση που το Ηνωμένο Βασίλειο υπέχει παρόμοια υποχρέωση, όπως αναφέρεται στο ανωτέρω ερώτημα 1β) ή στο ερώτημα 2, αν (ελλείψει εφαρμογής της εν λόγω απόφασης στο εθνικό δίκαιο του Ηνωμένου Βασιλείου) ένα μέρος του διδακτικού προσωπικού του Ευρωπαϊκού Σχολείου στο Ηνωμένο Βασίλειο δικαιούται βάσει του κοινοτικού δικαίου να επικαλεστεί την εν λόγω απόφαση ενώπιον των δικαστηρίων του Ηνωμένου Βασιλείου.»

Επί της αρμοδιότητας του Δικαστηρίου

- 14 Το πρώτο σκέλος του πρώτου ερωτήματος αποσκοπεί ουσιαστικά στο να διευκρινιστεί η αρμοδιότητα του Δικαστηρίου να ερμηνεύσει προδικαστικώς, δυνάμει του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, όπως άλλωστε δυνάμει του άρθρου 150 της Συνθήκης ΕΚΑΕ, το άρθρο 3 της Πράξεως Προσχωρήσεως σε συνδυασμό με τις διατάξεις περί των Ευρωπαϊκών Σχολείων και του διδακτικού τους προσωπικού.
- 15 Κατά το άρθρο 1, παράγραφος 3, της Συνθήκης Προσχωρήσεως, οι διατάξεις περί των εξουσιών και αρμοδιοτήτων των οργάνων των Κοινοτήτων, όπως ορίζονται στις Συνθήκες ΕΟΚ και ΕΚΑΕ, ισχύουν και για τη Συνθήκη Προσχωρήσεως, στην οποία περιλαμβάνονται οι διατάξεις της Πράξεως Προσχωρήσεως που επισυνάπτονται σ' αυτή. Οι εξουσίες και αρμοδιότητες στις οποίες αναφέρεται η διάταξη αυτή περιλαμβάνουν την αρμοδιότητα εκδόσεως προδικαστικών αποφάσεων του Δικαστηρίου δυνάμει του άρθρου 177, πρώτη παράγραφος, της Συνθήκης ΕΟΚ και του άρθρου 150, πρώτη παράγραφος, της Συνθήκης ΕΚΑΕ. Επομένως, το Δικαστήριο είναι αρμόδιο να αποφαινεται προδικαστικώς ως προς την ερμηνεία του άρθρου 3 της Πράξεως Προσχωρήσεως.

- 16 Πάντως, κατά την κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου, το Δικαστήριο δεν μπορεί, ερμηνεύοντας το άρθρο 3 της Πράξεως Προσχωρήσεως, να αποφανθεί επί του ζητήματος αν διατάξεις όπως ο Οργανισμός του Ευρωπαϊκού Σχολείου, το πρωτόκολλο περί ιδρύσεως Ευρωπαϊκών Σχολείων και οι διατάξεις που θεσπίστηκαν βάσει των τελευταίων καλύπτονται από το εν λόγω άρθρο· το Δικαστήριο δεν είναι αρμόδιο να ερμηνεύει αυτές καθαυτές τις διατάξεις και η απάντηση στο ερώτημα αυτό προϋποθέτει κατ' ανάγκη την ερμηνεία των εν λόγω διατάξεων.
- 17 Η δανική κυβέρνηση έχει επίσης την άποψη ότι η αρμοδιότητα του Δικαστηρίου δεν μπορεί να επεκταθεί, μέσω της ερμηνείας του άρθρου 3 της Πράξεως Προσχωρήσεως, στην ερμηνεία κειμένων τα οποία δεν αφορούν τα άρθρα 177 της Συνθήκης ΕΟΚ και 150 της Συνθήκης ΕΚΑΕ, δέχεται όμως ότι το Δικαστήριο μπορεί να αποφανθεί αν μια επίδικη συμφωνία ή διάταξη εμπίπτει ή όχι στις κατηγορίες των πράξεων που αναφέρονται στο άρθρο 3 της Πράξεως Προσχωρήσεως.
- 18 Η ιρλανδική κυβέρνηση θεωρεί ότι — αρμόδιο να ερμηνεύει το άρθρο 3 της Πράξεως Προσχωρήσεως — το Δικαστήριο μπορεί να αποφανθεί αν η διάταξη αυτή καλύπτει ορισμένη πράξη, όχι όμως να αποφανθεί επί του εννόμου αποτελέσματος που παράγει η πράξη αυτή έναντι του ενδιαφερόμενου κράτους μέλους.
- 19 Κατά τον Hurd και την Επιτροπή, η αρμοδιότητα του Δικαστηρίου να ερμηνεύει το άρθρο 3 της Πράξεως Προσχωρήσεως περιλαμβάνει την αρμοδιότητα να προσδιορίζει τις υποχρεώσεις που απορρέουν για τα κράτη μέλη από πράξεις που εμπίπτουν στο εν λόγω άρθρο. Θεωρεί ότι οι λειτουργικές, δημοσιονομικές και οργανωτικές σχέσεις μεταξύ των Ευρωπαϊκών Σχολείων και των Κοινοτήτων είναι τόσο πολύ στενές, ώστε ο Οργανισμός του Ευρωπαϊκού Σχολείου και το πρόσθετο πρωτόκολλο του 1962, καθώς και οι διατάξεις που απορρέουν από το δίκαιο των Ευρωπαϊκών Σχολείων αποτελούν « συμπληρωματικό κοινοτικό δίκαιο » και ως εκ τούτου εμπίπτουν στην αρμοδιότητα του Δικαστηρίου.
- 20 Για την επίλυση του ζητήματος αυτού, επιβάλλεται πρωτίστως η διαπίστωση ότι η ίδρυση των Ευρωπαϊκών Σχολείων στηρίζεται όχι στις Συνθήκες με τις οποίες ιδρύθηκαν οι Ευρωπαϊκές Κοινοότητες ή σε πράξεις των κοινοτικών οργάνων, αλλά σε διεθνείς συμβάσεις που συνήψαν τα κράτη μέλη, ήτοι στον Οργανισμό του Ευρωπαϊκού Σχολείου και στο πρωτόκολλο περί ιδρύσεως των Ευρωπαϊκών Σχολείων, που προαναφέρθηκαν. Οι συμβάσεις αυτές όπως και οι διατάξεις, πράξεις και αποφάσεις των οργάνων των Ευρωπαϊκών Σχολείων που ελήφθησαν βάσει των συμβάσεων αυτών δεν εμπίπτουν σε καμιά από τις κατηγορίες πράξεων που αναφέρονται στα άρθρα 177 της

Συνθήκης ΕΟΚ και 150 της Συνθήκης ΕΚΑΕ. Το γεγονός και μόνο ότι οι συμβάσεις αυτές συνδέονται με την Κοινότητα και τη λειτουργία των οργάνων της δεν αρκεί για να θεωρηθούν ως αναπόσπαστο τμήμα του κοινοτικού δικαίου, του οποίου η ομοιόμορφη ερμηνεία σε όλη την Κοινότητα επιπίπτει στην αρμοδιότητα του Δικαστηρίου. Επομένως, το Δικαστήριο δεν είναι αρμόδιο να αποφανθεί προδικαστικώς, δυνάμει των άρθρων 177 της Συνθήκης ΕΟΚ και 150 της Συνθήκης ΕΚΑΕ, επί της ερμηνείας των κειμένων αυτών.

- 21 Πάντως, προκειμένου να προσδιοριστεί το πεδίο εφαρμογής του άρθρου 3 της Πράξεως Προσχωρήσεως ενόψει των διατάξεων αυτών, μπορεί να καταστεί αναγκαίο να χαρακτηριστούν αυτές και συνεπώς να εξεταστούν κατά το μέτρο που επιβάλλεται προς τούτο. Πάντως, ένας τέτοιος χαρακτηρισμός δεν μπορεί να απονείμει στο Δικαστήριο, μέσω του άρθρου 3 της Πράξεως Προσχωρήσεως, πλήρη αρμοδιότητα να ερμηνεύει τα εν λόγω κείμενα, αρμοδιότητα που δεν του απονέμουν τα άρθρα 177 της Συνθήκης ΕΟΚ και 150 της Συνθήκης ΕΚΑΕ.
- 22 Επομένως, στο πρώτο σκέλος του πρώτου ερωτήματος πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το Δικαστήριο είναι αρμόδιο να ερμηνεύσει το άρθρο 3 της Πράξεως Προσχωρήσεως και ότι η αρμοδιότητα αυτή περιλαμβάνει και την αρμοδιότητα ερμηνείας των πράξεων που αναφέρονται στη διάταξη αυτή προκειμένου να προσδιοριστεί το πεδίο εφαρμογής της και όχι για να καθοριστούν οι υποχρεώσεις που απορρέουν από αυτή για τα κράτη μέλη.

Επί του άρθρου 3 της Πράξεως Προσχωρήσεως

- 23 Το δεύτερο σκέλος του πρώτου ερωτήματος αποσκοπεί στο να διευκρινιστεί αν το άρθρο 3 της Πράξεως Προσχωρήσεως επιβάλλει στα νέα κράτη μέλη να εφαρμόζουν στο εσωτερικό δίκαιο την « απόφαση του 1957 » περί απαλλαγής από εθνικούς φόρους.
- 24 Ο Hurd υποστηρίζει ότι το άρθρο 3 της Πράξεως Προσχωρήσεως συνεπάγεται για το Ηνωμένο Βασίλειο την υποχρέωση να εφαρμόζει την « απόφαση του 1957 » και να χορηγεί σε όλους τους διδάσκοντες του Ευρωπαϊκού Σχολείου του Culham τη φορολογική απαλλαγή του ευρωπαϊκού συμπληρώματος. Ο Οργανισμός του Ευρωπαϊκού Σχολείου αποτελεί συμφωνία κατά την έννοια της πρώτης παραγράφου του εν λόγω άρθρου. Οι υποχρεώσεις που απορρέουν από αυτό για τα κράτη μέλη περιλαμβάνονται στο « κοινοτικό κεκτημένο » που τα νέα κράτη μέλη υποχρεούνται να αποδεχτούν. Καίτοι ελήφθη πριν από την υπογραφή του Οργανισμού του Ευρωπαϊκού Σχολείου

τον Απρίλιο του 1957, η απόφαση του Ανωτέρου Συμβουλίου του Ιανουαρίου 1957 κατέστη δεσμευτική κατ' εφαρμογή του Οργανισμού με την κύρωση του τελευταίου. Το κύρος της και η δεσμευτικότητά της έγιναν εξάλλου δεκτές με τη μακροχρόνια πρακτική των κρατών μελών, τα οποία πίστεψαν ότι δεσμεύονται από την « απόφαση του 1957 ». Το ίδιο το Ηνωμένο Βασίλειο δέχτηκε εν μέρει την ισχύ της απόφασης αυτής, εφαρμόζοντάς την για τους διδάσκοντες του Σχολείου του Culham που δεν έχουν τη βρετανική ιθαγένεια.

- 25 Η κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου θεωρεί ότι ούτε η παράγραφος 1 του άρθρου 3 της Πράξεως Προσχώρησης ούτε η παράγραφος 3 καλύπτουν την « απόφαση του 1957 ». Η απόφαση αυτή δεν είχε ποτέ ως σκοπό την παραγωγή οποιουδήποτε δεσμευτικού νομικού αποτελέσματος, εφόσον το Ανώτερο Συμβούλιο δεν είχε εξάλλου αρμοδιότητα να δεσμεύσει τα κράτη μέλη. Εν πάση περιπτώσει, η απόφαση αυτή, η οποία ελήφθη από τον Ηνωμένο Βασιλείο, δεν παράγει, από πλευράς διεθνούς δικαίου, κανένα αποτέλεσμα γι' αυτό.
- 26 Η δανική κυβέρνηση έχει επίσης την άποψη ότι πράξη όπως η « απόφαση του 1957 », η οποία δεν είχε ως σκοπό την παραγωγή δεσμευτικού αποτελέσματος για τα κράτη μέλη, δεν συνιστά συμφωνία κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 1, της Πράξεως Προσχώρησης.
- 27 Κατά την Επιτροπή, η « απόφαση του 1957 », η οποία ελήφθη από τους αντιπροσώπους των κυβερνήσεων υπό την ιδιότητά τους αυτή και όχι υπό την ιδιότητα των μελών του Ανωτέρου Συμβουλίου, είναι παρεπομένου χαρακτήρα σε σχέση με τον Οργανισμό του Ευρωπαϊκού Σχολείου, ο οποίος συνιστά συμφωνία κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 1, της Πράξεως Προσχώρησης. Ως απαραίτητη προϋπόθεση για τη δημιουργία της εσωτερικής δομής του Ευρωπαϊκού Σχολείου, η οποία περιλαμβάνει κυρίως ομοίμορφο επίπεδο αποδοχών των διδασκόντων, κατέστη δεσμευτική για το Ηνωμένο Βασίλειο με την προσχώρηση του τελευταίου στον Οργανισμό του Ευρωπαϊκού Σχολείου.
- 28 Το Δικαστήριο διαπιστώνει, πρώτον, ότι ο Οργανισμός του Ευρωπαϊκού Σχολείου και το πρωτόκολλο περί ίδρύσεως Ευρωπαϊκών Σχολείων, που προαναφέρθηκαν, συνιστούν, κατά την έννοια της δεύτερης φράσης του άρθρου 3, παράγραφος 1, της Πράξεως Προσχώρησης, συμφωνίες που συνήψαν τα αρχικά κράτη μέλη και αφορούν τη λειτουργία των Κοινοτήτων ή συνδέονται με τη δράση των Κοινοτήτων, και ότι το Ηνωμένο Βασίλειο, σύμφωνα με την υποχρέωση που ανέλαβε δυνάμει της εν λόγω διατάξεως, προσχώρησε στις συμφωνίες αυτές. Αντίθετα, η « απόφαση του 1957 », η οποία ελήφθη από τους αντιπροσώπους των κρατών μελών που συνήλθαν ως Ανώτερο Συμβούλιο του πρώτου υπό ίδρυση, τότε, Ευρωπαϊκού Σχολείου στο Λουξεμβούργο, είχε παρακολουθηματικό χαρακτήρα σε σχέση με τον Οργανισμό του Ευρωπαϊκού Σχολείου και δεν μπορεί να θεωρηθεί, αυτή καθαυτή, ως διεθνής συμφωνία κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 1, της Πράξεως Προσχώρησης.

- 29 Το άρθρο 3, παράγραφος 3, της Πράξεως Προσχωρήσεως επεκτείνει το κοινοτικό κεκτημένο που τα νέα κράτη μέλη υποχρεούνται να αποδεχτούν, λόγω της προσχωρήσεώς τους στις Κοινότητες, σε όλες τις « δηλώσεις, τα ψηφίσματα ή τις άλλες θέσεις » που ελήφθησαν με κοινή συμφωνία από τα κράτη μέλη και « αφορούν τις Ευρωπαϊκές Κοινότητες ». Ληφθείσα με σκοπό την εφαρμογή της Σύμβασης περί του Οργανισμού του Ευρωπαϊκού Σχολείου, η οποία συνάφθηκε σχετικά με τη λειτουργία των Κοινοτήτων, η « απόφαση του 1957 » περιλαμβάνεται στις θέσεις που καλύπτει η εν λόγω διάταξη. Συνεπώς, τα νέα κράτη μέλη βρίσκονται, έναντι της « απόφασης του 1957 », δυνάμει του άρθρου 3, παράγραφος 3, « στην ίδια θέση με τα αρχικά κράτη μέλη ».
- 30 Πάντως, το άρθρο 3, παράγραφος 3, της Πράξεως Προσχωρήσεως δεν προσδίδει κανένα πρόσθετο έννομο αποτέλεσμα στις πράξεις στις οποίες εφαρμόζεται, αλλά περιορίζεται στο να ορίζει ότι τα νέα κράτη μέλη « θα τηρούν τις αρχές και κατευθύνσεις που απορρέουν από αυτές και θα λαμβάνουν τα μέτρα που ενδέχεται να καταστούν αναγκαία για την εξασφάλιση της εφαρμογής τους ». Επομένως, σκοπός του είναι να δημιουργεί για τα νέα κράτη μέλη τις ίδιες υποχρεώσεις με αυτές που απορρέουν από τις εν λόγω πράξεις για τα αρχικά κράτη μέλη, χωρίς τα νέα κράτη μέλη να μπορούν να προβάλλουν ότι οι πράξεις αυτές εκδόθηκαν από των αυτών.
- 31 Η Επιτροπή, κυρίως κατά την προφορική διαδικασία, πραγματεύτηκε επίσης το ζήτημα αν, δυνάμει του Οργανισμού του Ευρωπαϊκού Σχολείου και γενικότερα δυνάμει των κανόνων του διεθνούς δικαίου και ενόψει των εξουσιών με τις οποίες τα κράτη μέλη περιέβαλαν τους αντιπροσώπους τους στο Ανώτερο Συμβούλιο για την εν λόγω συνεδρίαση, η « απόφαση του 1957 » παράγει δεσμευτικά έννομα αποτελέσματα. Πάντως, το ζήτημα αυτό δεν εμπίπτει στην αρμοδιότητα του Δικαστηρίου στο πλαίσιο διαδικασίας εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει των άρθρων 177 της Συνθήκης ΕΟΚ και 150 της Συνθήκης ΕΚΑΕ, όπως ήδη προεκτέθηκε.
- 32 Επομένως, στο δεύτερο σκέλος του πρώτου ερωτήματος πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 3, παράγραφος 3, της Πράξεως Προσχωρήσεως πρέπει να ερμηνευτεί υπό την έννοια ότι έχει εφαρμογή στην απόφαση που έλαβαν στις 25, 26 και 27 Ιανουαρίου 1957 οι αντιπρόσωποι των έξι αρχικών κρατών μελών της ΕΚΑΧ, οι οποίοι συνήλθαν ως Ανώτερο Συμβούλιο του Ευρωπαϊκού Σχολείου στο Λουξεμβούργο, χωρίς πάντως να προσθέτει τίποτε στα συμφυή έννομα αποτελέσματα της απόφασης αυτής.

Επί του άρθρου 5 της Συνθήκης ΕΟΚ

- 33 Με το δεύτερο ερώτημά τους οι Special Commissioners ζητούν να μάθουν, πρώτον, αν το άρθρο 5 της Συνθήκης ΕΟΚ επιβάλλει στα κράτη μέλη την υποχρέωση να εφαρμόζουν την « απόφαση του 1957 ». Από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει ότι το ερώτημα αυτό αποβλέπει στο να διευκρινιστεί αν τα κράτη μέλη υποχρεούνται να απαλλάσσουν από τους εθνικούς φόρους τα ευρωπαϊκά συμπληρώματα των διδασκόντων στα Ευρωπαϊκά Σχολεία της επικράτειάς τους, οι οποίοι είναι υπήκοοί τους.
- 34 Κατά τον Hurd, λόγω της στενής σχέσεως μεταξύ των Ευρωπαϊκών Σχολείων και των κοινοτικών οργάνων, το άρθρο 5 συνεπάγεται την υποχρέωση των κρατών μελών να μη λαμβάνουν επιζήμια για τη λειτουργία των Ευρωπαϊκών Σχολείων μέτρα. Θα πρέπει να γίνει σεβαστή η ανάγκη, για τα Ευρωπαϊκά Σχολεία, να αποφεύγονται δυσμενείς διακρίσεις μεταξύ των διδασκόντωνόσον αφορά το επίπεδο των αποδοχών. Εξάλλου, το αντιστάθμισμα από τα Ευρωπαϊκά Σχολεία της επιβάρυνσης που προκύπτει από τον εθνικό φόρο επί του ευρωπαϊκού συμπληρώματος θα επιβάρυνε όχι μόνο τον προϋπολογισμό των Ευρωπαϊκών Σχολείων, αλλά και εκείνον της Κοινότητας και, επομένως, θα ήταν άμεσα επιζήμιο για την Κοινότητα. Σχετικά, ο Hurd αναφέρεται κυρίως στο άρθρο 24, παράγραφος 2, του προαναφερθέντος κανονισμού διδακτικού προσωπικού και στις συνέπειες που έχει επί του προϋπολογισμού η χορήγηση του επιδόματος διαφοράς αποδοχών που προβλέπεται στο άρθρο αυτό.
- 35 Η κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου παρατηρεί ότι η επιβολή φόρου επί του ευρωπαϊκού συμπληρώματος δεν θέτει σε κίνδυνο την πραγματοποίηση των σκοπών της Κοινότητας και δεν βλάπτει το Ευρωπαϊκό Σχολείο του Culham. Αναφερόμενη στην απόφαση του Δικαστηρίου της 15ης Σεπτεμβρίου 1981 (Lord Bruce of Donington, υπόθεση 208/80, Συλλογή 1981, σ. 2205), θεωρεί ότι παρόμοια συλλογιστική δεν θα μπορούσε να εφαρμοστεί, δεδομένου ότι εν προκειμένω δεν εμποδίζεται η εσωτερική λειτουργία κανενός κοινοτικού οργάνου.
- 36 Επιβάλλεται διαπίστωση ότι ο Οργανισμός του Ευρωπαϊκού Σχολείου και το πρωτόκολλο περί ιδρύσεως Ευρωπαϊκών Σχολείων εντάσσονται στο πλαίσιο ολόκληρης σειράς συμφωνιών, αποφάσεων, πράξεων και θέσεων με τις οποίες τα κράτη μέλη συνεργάζονται και συντονίζουν τις δραστηριότητές τους, για να συμβάλλουν στην εύρυθμη λειτουργία των κοινοτικών οργάνων και για να διευκολύνουν την εκπλήρωση της αποστολής τους. Πράγματι, η ίδρυση Ευρωπαϊκών Σχολείων δικαιολογείται, όπως προκύπτει από την πρώτη αιτιολογική σκέψη του Οργανισμού του Ευρωπαϊκού Σχολείου, από το γεγονός ότι η παρουσία στους τόπους εργασίας των κοινοτικών

οργάνων υπαλλήλων προερχομένων από τα κράτη μέλη καθιστά αναγκαία την οργάνωση της διδασκαλίας στη μητρική γλώσσα των ενδιαφερομένων, έχουν δε ως σκοπό, όπως διευκρινίζει το άρθρο 1, εδάφιο 1, του πρωτοκόλλου περί ιδρύσεως Ευρωπαϊκών Σχολείων, την κοινή εκπαίδευση και διδασκαλία των τέκνων του προσωπικού των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

- 37 Πάντως, η συνεργασία αυτή των κρατών μελών και οι σχετικοί με αυτήν κανόνες δεν θεμελιώνονται νομικά στις Συνθήκες περί ιδρύσεως των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και δεν αποτελούν τμήμα του πρωτογενούς και παραγώγου κοινοτικού δικαίου. Επομένως, οι διατάξεις των Συνθηκών δεν εφαρμόζονται στον Οργανισμό του Ευρωπαϊκού Σχολείου και στις αποφάσεις που ελήφθησαν βάσει αυτού.
- 38 Όσον αφορά ειδικότερα το άρθρο 5 της Συνθήκης, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι το εν λόγω άρθρο, με τη δεύτερη περίοδο του πρώτου εδαφίου, επιβάλλει στα κράτη μέλη την υποχρέωση να διευκολύνουν την Κοινότητα στην εκπλήρωση της αποστολής της και ότι, κατά το δεύτερο εδάφιο, τα κράτη μέλη υποχρεούνται να απέχουν από κάθε μέτρο που δύναται να θέσει σε κίνδυνο την πραγματοποίηση των σκοπών της Συνθήκης. Όπως έκρινε το Δικαστήριο, ιδίως με την απόφασή του της 10ης Φεβρουαρίου 1983 (Λουξεμβούργο κατά Κοινοβουλίου, υπόθεση 230/81, Συλλογή 1983, σ. 255), η διάταξη αυτή εκφράζει γενικότερο κανόνα που επιβάλλει στα κράτη μέλη και στα κοινοτικά όργανα αμοιβαία καθήκοντα ειλικρινούς συνεργασίας και συνδρομής. Τα καθήκοντα αυτά, που τοποθετούνται στο πλαίσιο των Συνθηκών, δεν μπορούν να μεταφερθούν σε χωριστές συμβάσεις μεταξύ των κρατών μελών, οι οποίες τοποθετούνται εκτός του πλαισίου αυτού, όπως συμβαίνει στην περίπτωση του Οργανισμού του Ευρωπαϊκού Σχολείου.
- 39 Το πράγμα θα είχε διαφορετικά αν η εφαρμογή διατάξεως των Συνθηκών ή του παραγώγου δικαίου ή ακόμη η λειτουργία των κοινοτικών οργάνων εμποδιζόταν από μέτρο που ελήφθη στο πλαίσιο εφαρμογής μιας τέτοιας συμβάσεως συναφθείσας μεταξύ των κρατών μελών εκτός του πεδίου εφαρμογής των Συνθηκών. Σε μια τέτοια περίπτωση, το εν λόγω μέτρο θα μπορούσε να θεωρηθεί αντίθετο προς τις υποχρεώσεις που απορρέουν από το άρθρο 5, δεύτερη παράγραφος, της Συνθήκης ΕΟΚ.
- 40 Στην προοπτική αυτή πρέπει να εξεταστεί αν, όπως προβάλλει ο Hurd, η φορολογία των ευρωπαϊκών συμπληρωμάτων του διδακτικού προσωπικού ενός Ευρωπαϊκού Σχολείου βλάπτει τη λειτουργία των κοινοτικών οργάνων λόγω του περιγραφόμενου ανωτέρω μηχανισμού του άρθρου 24, παράγραφος 2, του κανονισμού διδακτικού προσωπικού.

- 41 Πράγματι, δυνάμει του άρθρου 24, παράγραφος 2, του κανονισμού διδακτικού προσωπικού, το Ευρωπαϊκό Σχολείο αντισταθμίζει, σύμφωνα με τα στοιχεία που παρέχουν τα μέρη, χορηγώντας ένα επίδομα διαφοράς αποδοχών, την επιβάρυνση που προκύπτει για το διδακτικό προσωπικό από την επιβολή εθνικών φόρων επί του μισθού, εφόσον το ποσό του εισπραττόμενου εθνικού φόρου επί του μισθού υπερβαίνει το ποσό των κρατήσεων που θα γίνονταν επί του μισθού αυτού δυνάμει των διατάξεων που εφαρμόζονται στους υπαλλήλους των Κοινοτήτων. Αν κράτος μέλος επιβάλλει στα ευρωπαϊκά συμπληρώματα εθνικό φόρο, το Σχολείο αποδίδει επομένως στους διδάσκοντες το ποσό του φόρου αυτού μέσω του επιδόματος διαφοράς αποδοχών, το οποίο μπορεί να φορολογηθεί εκ νέου. Ο μηχανισμός αυτός θα μπορούσε θεωρητικά να επαναληφθεί επ' άπειρον. Είναι αλήθεια, όπως προέβλεπε η βρετανική κυβέρνηση, ότι εν προκειμένω, η εθνική νομοθεσία επιτρέπει να τίθεται τέρμα σε μια τέτοια επανάληψη με αλλοποιημένο υπολογισμό.
- 42 Την οικονομική επιβάρυνση του μηχανισμού αυτού φέρει πλήρως ο κοινοτικός προϋπολογισμός, δεδομένου ότι, όπως προεκτέθηκε, η Κοινότητα αντισταθμίζει τη διαφορά μεταξύ του συνόλου των ιδίων εσόδων του Σχολείου και των εθνικών μισθών των διδασκόντων, αφενός, και του συνολικού ύψους του προϋπολογισμού του Ευρωπαϊκού Σχολείου, αφετέρου. Επομένως, κάθε πρόσθετη πληρωμή που διενεργεί το Σχολείο δυνάμει του άρθρου 24, παράγραφος 2, του κανονισμού διδακτικού προσωπικού βαρύνει άμεσα τον κοινοτικό προϋπολογισμό.
- 43 Για να εκτιμηθεί ο ζημιογόνος χαρακτήρας των συνεπειών που προκύπτουν για την Κοινότητα από μια τέτοια πρακτική κράτους μέλους, δεν αρκεί να ληφθεί υπόψη μόνο η περίπτωση του Hurd ή των βρετανών διδασκόντων του Ευρωπαϊκού Σχολείου του Culham, αλλά πρέπει να εκτιμηθεί επίσης η κατάσταση η οποία θα μπορούσε να προκύψει από την εφαρμογή ανάλογης πρακτικής στα άλλα κράτη μέλη.
- 44 Η γενίκευση μιας συμπεριφοράς όπως αυτή των βρετανικών αρχών έναντι του Hurd θα συνεπαγόταν, σε βάρος του κοινοτικού προϋπολογισμού και υπέρ του εθνικού προϋπολογισμού, μια πραγματική μεταφορά πόρων και θα είχε, στο δημοσιονομικό επίπεδο, άμεσες ζημιογόνες συνέπειες για την Κοινότητα. Έτσι, ένα κράτος μέλος θα μπορούσε να βλάψει μονομερώς το σύστημα χρηματοδότησης της Κοινότητας και της κατανομής των οικονομικών επιβαρύνσεων μεταξύ των κρατών μελών.
- 45 Τέτοιες συνέπειες δεν μπορούν να επιτραπούν. Η συμπεριφορά στην οποία οφείλονται οι συνέπειες αυτές αντιβαίνει προς το καθήκον της ειλικρινούς συνεργασίας και συνδρομής που υπέχουν τα κράτη μέλη έναντι της Κοινότητας και εκφράζεται με την

υποχρέωση, που προβλέπει το άρθρο 5 της Συνθήκης ΕΟΚ, να διευκολύνουν την Κοινότητα στην εκπλήρωση της αποστολής της και να απέχουν από κάθε μέτρο που μπορεί να θέσει σε κίνδυνο την πραγματοποίηση των σκοπών της Συνθήκης.

- 46 Στο πλαίσιο αυτό, με το τρίτο τους ερώτημα οι Special Commissioners ζητούν να μάθουν αν η απορρέουσα από το άρθρο 5 της Συνθήκης ΕΟΚ απαγόρευση επιβολής εθνικού φόρου επί του ευρωπαϊκού συμπληρώματος του διδακτικού προσωπικού ενός Ευρωπαϊκού Σχολείου μπορεί να παραγάγει άμεσα αποτελέσματα στις έννομες σχέσεις μεταξύ των κρατών μελών και των πολιτών τους και αν, επομένως, ο Hurd βασιμώς μπορεί να την επικαλεστεί ενώπιον των δικαστηρίων του Ηνωμένου Βασιλείου.
- 47 Σύμφωνα με πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, μια διάταξη, για να παράγει άμεσα αποτελέσματα στις σχέσεις μεταξύ των κρατών και των πολιτών τους, πρέπει να είναι σαφής και χωρίς επιφύλαξη και να μην εξαρτάται από κανένα εκτελεστικό μέτρο διακριτικής ευχέρειας.
- 48 Η προϋπόθεση αυτή δεν πληρούται στην περίπτωση της αμφισβητούμενης εν προκειμένω υποχρέωσης, που απορρέει από το άρθρο 5 της Συνθήκης ΕΟΚ και αποβλέπει στο να μη θίγει, με μονομερή μέτρα, το σύστημα χρηματοδότησεως της Κοινότητας και της κατανομής των οικονομικών επιβαρύνσεων μεταξύ των κρατών μελών. Οι διαφορές που υπάρχουν επί του σημείου αυτού μεταξύ της πρακτικής των κρατών μελών ως προς τις λεπτομέρειες και διαδικασίες απαλλαγής των διδασκόντων από τη φορολογία δείχνουν πράγματι ότι το περιεχόμενο της υποχρέωσης αυτής δεν είναι αρκετά σαφές. Εναπόκειται σε κάθε ενδιαφερόμενο κράτος να αποφασίζει, το ίδιο, για τον τρόπο με τον οποίο επιθυμεί να αποφύγει όπως η φορολογική πρακτική του έναντι των διδασκόντων των Ευρωπαϊκών Σχολείων έχει επιζήμια αποτελέσματα στο σύστημα χρηματοδότησεως της Κοινότητας και της κατανομής των οικονομικών επιβαρύνσεων μεταξύ των κρατών μελών.
- 49 Επομένως, στο πρώτο σκέλος του δεύτερου ερωτήματος, σε συνδυασμό με το τρίτο ερώτημα, πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το καθήκον ειλικρινούς συνεργασίας και συνδρομής, που υπέχουν τα κράτη μέλη έναντι της Κοινότητας και διασαφηνίζεται με την υποχρέωση που προβλέπει το άρθρο 5 της Συνθήκης ΕΟΚ να διευκολύνουν την Κοινότητα στην εκτέλεση της αποστολής της και να μη θέτουν σε κίνδυνο την πραγματοποίηση των σκοπών της Συνθήκης, απαγορεύει στα κράτη μέλη να επιβάλλουν εθνικούς φόρους επί των μισθών που καταβάλλουν τα Ευρωπαϊκά Σχολεία στο διδακτικό τους προσωπικό, αν η επιβάρυνση που προκύπτει από την είσπραξη αυτή των εθνικών φόρων βαρύνει τον κοινοτικό προϋπολογισμό και ότι η υποχρέωση αυτή δεν παράγει άμεσα αποτελέσματα δυνάμενα να προβληθούν στις σχέσεις μεταξύ των κρατών μελών και των πολιτών τους.

Επί του άρθρου 7 της Συνθήκης ΕΟΚ και των γενικών αρχών του κοινοτικού δικαίου

- 50 Με το δεύτερο ερώτημα που υπέβαλαν οι Special Commissioners ζητούν να μάθουν αν το άρθρο 7 της Συνθήκης ΕΟΚ ή οποιαδήποτε άλλη διάταξη κοινοτικού δικαίου συνεπάγεται την υποχρέωση για ένα κράτος μέλος να επεκτείνει την απαλλαγή από τον εθνικό φόρο εισοδήματος, που παρέχει σε διδάσκοντες του Ευρωπαϊκού Σχολείου υπηκόους άλλου κράτους μέλους, στα μέλη του διδακτικού προσωπικού της δικής του ιθαγένειας και ειδικότερα να εφαρμόσει και στην περίπτωση τους την « απόφαση του 1957 ».
- 51 Κατά τον Hurd, το γεγονός ότι το Ηνωμένο Βασίλειο παρέχει φορολογική απαλλαγή στο διδακτικό προσωπικό άλλων ιθαγενειών, όχι όμως στο βρετανικό διδακτικό προσωπικό, συνιστά δυσμενή διάκριση αντιβαίνουσα στο άρθρο 7 της Συνθήκης ΕΟΚ.
- 52 Η βρετανική κυβέρνηση θεωρεί ότι, εφόσον πρόκειται για ζήτημα ξένο προς το πεδίο εφαρμογής της Συνθήκης ΕΟΚ, δεν μπορεί να γίνει λυσιτελώς επίκληση του άρθρου 7. Εξάλλου, το άρθρο αυτό δεν υποχρεώνει τα κράτη μέλη να επιφυλάσσουν στους υπηκόους τους την ίδια μεταχείριση που επιφυλάσσουν στους υπηκόους άλλων κρατών μελών.
- 53 Σχετικά, πρέπει πρώτον να παρατηρηθεί ότι δεν αμφισβητείται από τους διαδίκους ότι πράγματι οι αποδοχές των διδασκόντων στο Ευρωπαϊκό Σχολείο του Culham, εκτός των Βρετανών, δεν υπόκεινται στο βρετανικό φόρο. Η απόφαση επί του ζητήματος — αμφισβητούμενη μεταξύ των διαδίκων — αν η διαφορετική αυτή μεταχείριση καλύπτεται πράγματι από διατάξεις του εθνικού δικαίου ή συμβάσεις περί διπλής φορολογίας και ποιες είναι οι διατάξεις αυτές, δεν απόκειται στο Δικαστήριο. Επομένως, στο ερώτημα που υπέβαλε το εθνικό δικαστήριο προσήκει απάντηση βασιζόμενη στην υπόθεση ότι κράτος μέλος του οποίου η νομοθεσία προβλέπει πράγματι τέτοια διαφορετική μεταχείριση αναλόγως της ιθαγενείας των διδασκόντων του Ευρωπαϊκού Σχολείου που βρίσκεται στο έδαφός του.
- 54 Προκειμένου να δοθεί απάντηση στο ερώτημα αυτό, πρέπει να εξεταστεί αν μια τέτοια κατάσταση εμπίπτει, όπως επιβάλλει το άρθρο 7 της Συνθήκης ΕΟΚ, « εντός του πεδίου εφαρμογής της παρούσης Συνθήκης ». Είναι αλήθεια ότι οι διδάσκοντες των Ευρωπαϊκών Σχολείων μπορούν να θεωρηθούν ως εργαζόμενοι, κατά την έννοια του άρθρου 48 της Συνθήκης ΕΟΚ, οι οποίοι, όταν υπηρετούν σε Σχολείο κείμενο σε άλλο κράτος μέλος, ασκούν το δικαίωμά τους ελεύθερης κυκλοφορίας εντός της Κοινότητας. Πάντως, είναι διαφορετική η περίπτωση διδασκόντος υπηκόου του κράτους μέλους όπου βρίσκεται το εν λόγω Ευρωπαϊκό Σχολείο, ο οποίος δεν μετακινήθηκε στο εσωτερικό της Κοινότητας για να αναλάβει υπηρεσία στο Σχολείο αυτό.

- 55 Όπως ήδη έκρινε το Δικαστήριο με τις αποφάσεις του της 28ης Μαρτίου 1979 (Saunders, υπόθεση 175/78, Rec. σ. 1129) και της 27ης Οκτωβρίου 1982 (Morson και Jhanjan, υποθέσεις 35 και 36/82, Συλλογή σ. 3723), η αρχή της απαγόρευσης των διακρίσεων που καθιερώνει το άρθρο 7 της Συνθήκης ΕΟΚ, όπως και η ειδικότερη έκφρασή της που καθιερώνει το άρθρο 48, δεν μπορούν να έχουν εφαρμογή σε καθαρά εσωτερικές καταστάσεις κράτους μέλους που δεν έχουν κανένα συνδετικό στοιχείο με οποιαδήποτε από τις καταστάσεις που προβλέπει το κοινοτικό δίκαιο. Μόνο το γεγονός ότι υπήκοοι κράτους μέλους προσλαμβάνονται από Ευρωπαϊκό Σχολείο κείμενο στο έδαφος του εν λόγω κράτους δεν αρκεί για να εφαρμοστούν στην περίπτωση τους οι κοινοτικοί κανόνες περί της ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων και για να περιοριστεί η αρμοδιότητα του εν λόγω κράτους μέλους να προβλέπει έναντι αυτών περιοριστικότερα μέτρα από αυτά που εφαρμόζει στους υπηκόους άλλων κρατών μελών.
- 56 Συνέπεται ότι δεν μπορεί να γίνει επίκληση του άρθρου 7 της Συνθήκης ΕΟΚ για να απαγορευτεί σε κράτος μέλος να υποβάλει το διδακτικό προσωπικό Ευρωπαϊκού Σχολείου κείμενο στο έδαφός του σε φορολογική μεταχείριση που είναι δυσμενέστερη για τους δικούς του υπηκόους παρά για τους υπηκόους άλλου κράτους μέλους.
- 57 Ο Hurd αναφέρθηκε ακόμη στις γενικές αρχές του κοινοτικού δικαίου και κυρίως στις αρχές της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, του «estoppel» και της κοινοτικής αλληλεγγύης, από τις οποίες προκύπτει, κατ' αυτόν, ότι το Ηνωμένο Βασίλειο υποχρεούται να σεβαστεί την απόφαση του 1957.
- 58 Σχετικά, αρκεί η παρατήρηση ότι δεν φαίνεται ότι οι αρχές που επικαλείται ο Hurd έχουν, σε περίπτωση όπως η προκειμένη, αυτοτελή χαρακτηριστήρα σε σχέση με την υποχρέωση που το άρθρο 5 της Συνθήκης ΕΟΚ επιβάλλει στα κράτη μέλη. Όσον αφορά τη δικαιολογημένη εμπιστοσύνη, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, λόγω της εφαρμογής του άρθρου 24, παράγραφος 2, του κανονισμού διδακτικού προσωπικού, είναι περιορισμένη η οικονομική επιβάρυνση που προκύπτει γι' αυτόν από την επιβολή φόρου επί του ευρωπαϊκού συμπληρώματος.
- 59 Επομένως, στο δεύτερο υποβληθέν ερώτημα προσηύκει η απάντηση ότι ούτε το άρθρο 7 της Συνθήκης ΕΟΚ ούτε οι γενικές αρχές του κοινοτικού δικαίου επιβάλλουν σε κράτος μέλος να εφαρμόζει την προαναφερόμενη απόφαση του 1957 και να απαλλάσσει από την εθνική φορολογία τους μισθούς των διδασκόντων ενός Ευρωπαϊκού Σχολείου, το οποίο βρίσκεται στην επικράτειά του, όταν οι διδάσκοντες αυτοί είναι υπήκοοι αυτού του κράτους μέλους.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 60 Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν οι κυβερνήσεις της Δανίας, της Ιρλανδίας και του Ηνωμένου Βασιλείου, καθώς και η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, που υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, δεν αποδίδονται. Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης το χαρακτήρα παρεμπιπτοντος, που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων.

Για τους λόγους αυτούς

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

κρίνοντας επί των ερωτημάτων που του υπέβαλαν οι Commissioners for the Special Purposes of the Income Tax Acts με απόφαση της 14ης Φεβρουαρίου 1984, αποφαι-
νεται:

- 1) Το Δικαστήριο είναι αρμόδιο να ερμηνεύσει το άρθρο 3 της Πράξεως Προσχωρήσεως. Η αρμοδιότητα αυτή περιλαμβάνει και την αρμοδιότητα ερμηνείας των πράξεων που αναφέρονται στη διάταξη αυτή προκειμένου να προσδιοριστεί το πεδίο εφαρμογής της και όχι για να καθοριστούν οι υποχρεώσεις που απορρέουν από αυτή για τα κράτη μέλη.
- 2) Το άρθρο 3, παράγραφος 3, της Πράξεως Προσχωρήσεως πρέπει να ερμηνευτεί υπό την έννοια ότι έχει εφαρμογή στην απόφαση που έλαβαν στις 25, 26 και 27 Ιανουαρίου 1957 οι αντιπρόσωποι των έξι αρχικών κρατών μελών της ΕΚΑΧ, οι οποίοι συνήλθαν ως Ανώτερο Συμβούλιο του Ευρωπαϊκού Σχολείου στο Λουξεμβούργο, χωρίς να προσθέτει τίποτε στα συμφυή έννομα αποτελέσματα της απόφασης.
- 3) Το καθήκον ειλικρινούς συνεργασίας και συνδρομής, που υπέχουν τα κράτη μέλη έναντι της Κοινότητας και διασαφηνίζεται με την υποχρέωση που προβλέπει το άρθρο 5 της Συνθήκης ΕΟΚ να διευκολύνουν την Κοινότητα στην εκτέλεση της αποστολής της και να μη θέτουν σε κίνδυνο την πραγματοποίηση των σκοπών της Συνθήκης, απαγορεύει στα κράτη μέλη να επιβάλλουν εθνικούς φόρους επί των μισθών που καταβάλλουν τα Ευρωπαϊκά Σχολεία στο διδακτικό τους προσωπικό, αν η επιβάρυνση που προκύπτει από την εισπραξη αυτή των εθνικών φόρων βαρύνει τον κοινοτικό προϋπολογισμό. Η υποχρέωση αυτή δεν παράγει άμεσα αποτελέσματα δυνάμενα να προβληθούν στις σχέσεις μεταξύ των κρατών μελών και των πολιτών τους.

- 4) Ούτε το άρθρο 7 της Συνθήκης ΕΟΚ ούτε οι γενικές αρχές του κοινοτικού δικαίου επιβάλλουν σε κράτος μέλος να εφαρμόζει την προαναφερόμενη απόφαση του 1957 και να απαλλάσσει από την εθνική φορολογία τους μισθούς των διδασκόντων ενός Ευρωπαϊκού Σχολείου, το οποίο βρίσκεται στην επικράτειά του, όταν οι διδάσκοντες αυτοί είναι υπήκοοι αυτού του κράτους μέλους.

Everling	Bahlmann	Joliet	Bosco	
Koormans	Due	Galmot	Κακούρης	O'Higgins

Δημοσιεύτηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 15 Ιανουαρίου 1986.

Ο γραμματέας

P. Heim

Ο προεδρεύων

U. Everling
πρόεδρος τμήματος